

Školský vzdelávací program

Základná škola, Haniska 290

Motto: „Každý žiak má právo na dobrého učiteľa“

Vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom
mentálneho postihnutia

Vzdelávací program pre žiakov stredným stupňom
mentálneho postihnutia

ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Školský rok 2019/2020

Školský vzdelávací program

Základná škola, Haniska 290

Motto: „Každý žiak má právo na dobrého učiteľa“

Vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom
mentálneho postihnutia

ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Školský rok 2019/2020

Školský vzdelávací program

Základná škola, Haniska 290

Motto: „Každý žiak má právo na dobrého učiteľa“

Vzdelávací program pre žiakov so stredným stupňom
mentálneho postihnutia

ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Školský rok 2019/2020

Školský vzdelávací program

Vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským

ISCED 1 – primárne vzdelávanie

- 5. ročník, MP, variant A

- 7. ročník, MP, variant A

Vzdelávací program pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským

ISCED 1 – primárne vzdelávanie

- 9. ročník, MP, variant B

Školský rok 2019/2020

ŠVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Predmet: Slovenský jazyk, MP, variant A

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program	6		5			
Školský vzdelávací program	1		1			
Spolu	7		6			

UČEBNÉ OSNOVY: 5. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Jazyk a komunikácia

PREDMET: Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- písanie
- významová rovina
- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

Jazyková komunikácia

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
	Mäkké a tvrdé spoluhlásky	
Osvojiť si správne písanie „i“ „y“ po mäkkých a tvrdých spoluhláskach.	Písanie „i“ „y“ po mäkkých a tvrdých spoluhláskach.	- vymenuje mäkké a tvrdé spoluhlásky, - vie správne písať „i“ „y“
	Obojaké spoluhlásky	
Poznať obojaké spoluhlásky. Osvojiť si vybrané slová po b, p, m.	Písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p, m.	- vie vymenovať obojaké spoluhlásky - vie vymenovať vybrané slová po b, p, m - správne píše „y“ vo vybraných slovách
	Podstatné mená	
Určiť rod a číslo podstatných mien.	Rod a číslo podstatných mien.	-vie správne používať otázky „kto je to?“ „čo je to?“ pri určovaní slovného druhu podstatné mená, -vie určiť rod podstatných mien s pomocou použitia zámen ten, tá, to, tí, tie, -vie určiť číslo podstatných mien
Poznať všeobecné a vlastné podstatné mená.	Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.	-pozná všeobecné a vlastné podstatné mená
Písanie veľkých začiatkových písmen na začiatku vlastných mien: názvy miest, štátov, príslušníkov národov, sviatkov, planét.	Vlastné mená. Nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien.	-na začiatku vlastných podstatných mien píše veľké začiatkové písmená
	Písanie	
Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Zdokonaľovanie rukopisu. Plynulé písanie slov bez prerušovania písacieho ťahu. Zameranie na automatizáciu písacieho pohybu. Dodržiavanie kvalitatívnych	Písanie veľkých a malých písmen abecedy. Písanie slov. Písanie viet.	-dodržiava základné parametre písma, -píše plynulo bez prerušovania písacieho ťahu, -píše čitateľne, úhľadne a primerane rýchlo, -prečíta, vymenuje a napíše slovenskú

znakov písma.
Zvyšovanie rýchlosti písania.

abecedu

Komunikácia a sloh

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Tvorenie viet ústne. Písomné dopĺňanie viet Pomenovanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti.	Tvorenie viet.	-tvorí ústne jednoduché vety o pozorovaných predmetoch, javoch a vlastnej činnosti, -písomne dopĺňa chýbajúce výrazy v texte
Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov.	Odpovede na otázky.	-formuluje odpovede na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a čítankových textov
Reprodukcia kratších textov.	Reprodukcia.	-reprodukuje prečítaný text
Rozprávanie podľa obrázkov, série obrázkov, na základe vlastných zážitkov. Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy.	Rozprávanie.	-porozpráva príbeh podľa obrázkov, série obrázkov, -porozpráva vlastný zážitok, -porozpráva príbeh podľa jednoduchej osnovy
Opis spolužiaka, skutočných predmetov, alebo obrázkov s dejovými prvkami ústne.	Opis.	-ústne výstižne opíše spolužiaka, skutočné predmety, -ústne opíše obrázky s dejovými prvkami
Požiadanie o informáciu. Vedieť podať stručnú informáciu. Privítanie návštevy, rozlúčenie sa ňou ústne. Blahoželanie. Napísanie pozdravu, blahoželanie na pozdrav.	Formy spoločenského styku.	-vie požiadať o informáciu, -podá stručnú informáciu, -vie privítať návštevu a rozlúčiť sa, -dokáže ústne blahoželať, -napíše blahoželanie, pozdrav na pohľadnicu, -osvojí si spôsob písomnej úpravy.

Čítanie a literárna výchova

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Pokračovanie v nácviku správneho a plynulého čítania viacslabičných, náročnejších a ťažšie	Čítanie primeraných textov správne a s porozumením.	-vie správne, plynule a s porozumením čítať nahlas jemu primerané texty,

vysloviteľných slov.		-vie prirodzene intonovať vety, -vie sa orientovať v deji prečítaného textu, -dodržiava správny slovný prízvuk a vetný dôraz,
Čítanie s porozumením.	Rozširovanie slovnej zásoby.	-vie pri čítaní a hovorených prejavoch dodržiavať správne dýchanie, správnu artikuláciu a spisovnú výslovnosť, -používa získané nové výrazy v hovorenom prejave, -rozlišuje význam slov, -vyberie vhodný výraz, -primerane tvorí vety, odpovedá na otázky, -sám alebo s pomocou učiteľa reprodukuje obsah prečítaného, -zvládne učenie sa niektorých básní a textov k dramatizácii naspamäť
Plynulá, vhodne členená a prirodzená intonácia pri čítaní súvetí.	Správne tvorenie viet pri reprodukovaní textu.	
Sústredovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie textu.	Obsah – podľa učebnice čítania pre 5. roč. ŠZŠ	
Upevňovanie správneho slovného a vetného prízvuku.		
Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti.		
Rozširovanie slovnej zásoby žiakov.		
Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z čítaného a s pomocou učiteľa jednoducho reprodukovat obsah.		

Literárna výchova

Oboznamovanie sa s literárnymi textami - hlasným čítaním, počúvaním predčítaného alebo hraného textu.	Poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín)	-vníma obsah literárneho textu, -dokáže sa zapojiť do dramatizácie, -vníma obsah ilustrácií v literatúre pre deti, -reprodukuje dej, -vie určiť hlavnú postavu príbehu, -rozlišuje reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie, -rozlišuje rozhlasové a televízne relácie, -pozná hádanky, povesti, básne, -pozná noviny, časopisy, -pozná mená niekoľkých najznámejších spisovateľov literatúry pre deti
Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímať ju, rozumieť jej.	Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W. Grimmovci a iní).	
S pomocou učiteľa reprodukovat, prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky.	Povesti a balady (napr. M. Ďuríčková, M. Rázusová-	
Rozprávať príbeh hlavnej postavy a hodnotiť jej povahové vlastnosti, určiť čas a miesto deja, rozlišovať		

reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie.	Martáková a iní).
Rozumieť niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr.: rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis.	Povesti zo života detí (napr. M. Haľamová, J. Šrámková, M. Jančová). Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár)

PROCES

Počas celého roka sa venuje starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálno-sémantické a štylistické cvičenia. Literatúra odporúčaná na čítanie v 5. ročníku ukazuje krásu sveta, prírody a ľudí. V slovenských rozprávkach sa žiaci oboznamujú s typom národného rozprávkového hrdinu čítaním moderných rozprávok o zvieratkách si rozvíjajú vzťah k prírode, pri čítaní poviedok o deťoch získavajú poznatky o živote detí v minulosti a v súčasnosti. Pri čítaní poviedok zo súčasnosti poznávajú vzťahy k rodine, v detskom a školskom kolektíve a prebúdzajú sa ich city priateľstva k osobám vo svojom okolí, k deťom vo všetkých krajinách a k dospelým ľuďom na celom svete. Tento ideovo-umelecký obsah si žiaci osvojujú pri čítaní a počúvaní ukážok z týchto kníh literatúry pre deti a mládež.

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Jazyk a komunikácia

PREDMET: Slovenský jazyk a literatúra

CIELE

- Oboznámiť žiakov so stavbou slov,
- správne písať a vyslovovať slová s niektorými predponami,
- utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po obojakých spoluhláskach vo vnútri slova,
- pochopiť pojem vzoru pri podstatných menách a naučiť sa zaraďovať podstatné mená,
- poznávať minulý a budúci čas sloviess,
- poznávať prídavné mená,
- cvičiť sa v tvorbe súvislých ústnych prejavov a vo formách spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Podstatné mená

Tvorenie nových slov pomocou slovotvornej predpony a slovotvornej prípony, poznávanie

slovo tvorného základu.

Nácvik správneho písania a spisovného vyslovovania slov s predponami napríklad: na-, vy
Precvičovanie poznávania podstatných mien, určovanie rodu a čísla.

Skloňovanie podstatných mien podľa pádových otázok, určovanie pádu podstatných mien.

Oboznamovanie sa s pojmom vzoru, skloňovanie podstatných mien podľa jednotlivých vzorov: mesto, srdce, vysvedčenie, dievča, žena, ulica, dľaň, kosť. Pravopis podstatných mien.

Prídavné mená.

Poznávanie akostných prídavných mien a ich význam v bežnom jazyku. Poznávanie a určovanie rodu a čísla prídavných mien.

Slovesá

Poznávanie sloviess v oznamovacom spôsobe, v prítomnom, minulom a v budúcom čase.

Časovanie sloviess.

Pomocné sloveso byť.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Cvičenie v rozlišovaní spisovných a nespisovných jazykových prostriedkov.

Nácvik výstižného vyjadrovania, najmä vhodným výberom prídavných mien.

Cvičenie v pozorovaní. Pomenovávanie a vyjadrovanie sa o pozorovaných predmetoch, javoch a činnostiach.

Odpovede na otázky

Písomné odpovede žiakov na otázky, ktoré sa týkajú ich života a ich blízkeho okolia.

Reprodukcia

Žiaci reprodukujú čítankové texty.

Rozprávanie

Rozprávanie žiakov podľa vlastných zážitkov a prečítaných textov.

Kolektívne zostavovanie osnovy príbehu a rozprávanie podľa osnovy.

Dodržiavanie základného členenia jazykového prejavu na úvod, hlavnú časť a záver.

Opis

Opis predmetov, obrázkov, osôb, pracovných postupov.

Zostavovanie jednoduchej správy na nástenku.

Formy spoločenského styku

Písanie listu s jednoduchým oznámením. Osvojovanie si formy a úpravy listu, obálky.

Telefonovanie, vyplňanie telegramu (oznámenie, blahoželanie, sústrast').

Vypĺňanie poštových tlačív – podací lístok, poštová sprievodka, poštová poukážka.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primerane náročných umeleckých a náučných textov plynule, správne a s

porozumením. Prechod k spôsobu čítania, ktoré sa približuje čítaniu dospelých.

Rozširovanie a obohacovanie slovnjej zásoby žiakov, presnejšie rozlišovanie významu slov, výstižnejšie a presnejšie vyjadrovanie.

Literárna výchova

žiaci sa oboznamujú s literárnymi textami, väčšinou už výrazným hlasným čítaním, ale aj počúvaním. Pri čítaní a počúvaní ukážok z literárnych diel si žiaci rozvíjajú vzťahy k prírode a k ľuďom, učia sa chápať hodnotu ľudskej práce, jej potrebu a celospoločenský význam.

Pri práci s textom uvedomelo spájajú obsah textu s ilustráciou. Učia sa prakticky rozumieť vybraným pojmom a výrazom v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú: poézia, próza, poviedka, báj, historická próza, encyklopédia, náučná literatúra.

Poézia od detských autorov (napr. M. Rázusová – Martáková, S. Chalupka, S. Maršak, M. Rúfus).

Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (napr. B. Němcová, K. Čapek, J. C. Hronský, L. Feldek, K. Ondrejka).

Poviedky a romány zo života detí (napr. M. Majerová, B. Němcová, R. Dobiáš, V. Šikula)

Bájk, poviedky o zvieratkách a dobrodružná literatúra (napr. E. Kástner, J. Záborský, D. Defoe, R. Moric, V. Ferko, K. May, S. Michalkov).

Báje, povesti, historická próza (napr. M. J. Huska, J. Poliak, J. Horák, R. Moric, M. Ďuríčková)

Náučná literatúra (napr. J. Ponec, M. Labuda, E. Jelínková, L. Švihán, J. Galata, M. Šurinová)

PROCES

Žiaci reprodujú texty na čítanie a v dramatizácii krátkych textov vedia použiť aj priamu reč. Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť hovorenému prejavu žiakov. Do učiva sa zaraďujú lexikálne – sémantické a štylizáčne cvičenia. Osvojované učivo sa zameriava na pravopisný výcvik, v jednoduchých prípadoch sa žiaci učia odôvodňovať i/y.

Predmet : Vlastiveda, MP, variant A

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program	2					
Školský vzdelávací program	0					
Spolu	2					

UČEBNÉ OSNOVY: 5. ročník , MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a spoločnosť

PREDMET: Vlastiveda

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku, a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Obsah predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny.

Obsah predmetu vlastivedy vytvára vzťah k miestu, kde žiaci žijú. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.

Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí.

Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomínáme priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

CIELE:

- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine,
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci v ktorej žiak žije,

- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode

Vlastiveda

Rozvíjajúce ciele

Obsahový štandard

Očakávaný výstup

Živá príroda

Oboznámiť sa so základnými poznatkami o živej a neživej prírode.
Osvojiť si rozdelenie rastlín, poznávať vybrané byliny a dreviny.

Rozdelenie rastlín-
dreviny, byliny.
Byliny

-získa základné poznatky o živej a neživej prírode,
-osvojí si rozdelenie rastlín.
-pozná vybrané byliny a ich význam pre ľudí.
-pozná ihličnaté stromy počas celého roka,
-pozná ovocné kry, okrasné kry,
-pozná význam kríkov v prírode

Dreviny

Živočíchy

Poznať rozdelenie živočíchov podľa spoločných znakov-
spôsobu ich života na: cicavce,
vtáky, plazy, obojživelníky,
ryby.

Mačka, pes, krava,
myš, srna.

-vie vymenovať živočíšne druhy,
-vymenuje základné spoločné znaky, kde žijú, ako sa rozmnožujú

Cicavce-
osvojí si základné vedomosti o živote cicavcov, vedieť spôsob života a charakteristické črty vybraných cicavcov.

Holub, hus, kura,
lastovička, sova.

-získa základné vedomosti o živote cicavcov,
-pozná spôsob života a charakteristické črty vybraných cicavcov,
-pozná domáce zvieratá, ich význam pre človeka

Vtáky -
Osvojí si základné poznatky o živote vtákov. Vedieť ich pomenovať podľa obrázku.

Jašterica, vretenica,
užovka, korytnačka.

-pozná význam vtákov v prírode,
-vie, ktoré chováme ako domáce vtáky,

Plazy- obojživelníky:
osvojí si základné poznatky o živote plazov a obojživelníkov. Vedieť ich pomenovať podľa obrázku.

Žaby: skokan zelený,
ropucha bradavičnatá,
rosnička zelená,
salamandra škvrnitá.

-pozná vymenované plazy na obrázku,
-pozná význam plazov v prírode,
-pozná jedovatú vretenicu
-osvojí si vedomosti o prvej pomoci pri uhryznutí hadom,
-osvojí si zásady správania sa v prírode

Ryby- osvojiť si základné poznatky o živote rýb.	Kapor, štika, sardinka.	-osvojí si vedomosti o živote obojživelníkov, o ich význame v prírode
Dôležitosť rovnováhy v prírode a ochrany živočíchov.	Význam a ochrana prírody.	-osvojí si základné vedomosti o živote rýb, -pozná kapra, štika, sardinku, pozná význam rýb pre život človeka -osvojí si poznatky o význame všetkých živočíchov pre rovnováhu v prírode, -pozná význam ochrany živočíchov

Neživá príroda

Voda v prírode a živote človeka.	Voda.	-pozná význam vody pre život rastlín i živočíchov, -osvojí si vedomosti o ochrane vody, vodných tokov
Význam vzduchu pre život. Prúdenie vzduchu.	Vzduch.	-osvojí si vedomosti o význame vzduchu pre život na našej planéte -pozná význam ochrany ovzdušia
Význam pôdy, typy pôd. Starostlivosť, ochrana.	Pôda.	-pozná typy pôd, -má vedomosti o starostlivosti o pôdu a o jej ochrane

Život ľudí v dávnej minulosti

Osvojiť si vedomosti o spôsobe života ľudí v minulosti. Oboznámiť sa s novými pojmi.	Zberači a lovci. Lovci mamutov. Prví roľníci.	-pozná spôsob života ľudí v dávnej minulosti
---	---	---

Orientácia na mape a v regióne

Poznávanie obce, okolitej krajiny, dominanty obce, pamätihodnosti.	Orientácia v obci.	-orientuje sa v obci, určí svetové strany na základe skúsenosti, -pozná dominanty a pamätihodnosti obce
Nížina, vrchovina, pohorie -opis. Typ krajiny. CHKO regiónu. Priemysel, poľnohospodárstvo, doprava.	Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.	-vie opísať miestnu krajinu na základe pozorovania, -má osvojené pojmy – typy krajiny -pozná CHKO v obci, v regióne, -má osvojené pojmy priemysel, doprava, poľnohospodárstvo,
Orientácia podľa farieb na mape,	Orientácia na mape.	

druhy máp.
Mapa regiónu Turiec.
Určovanie svetových strán.

-vie sa orientovať v obci podľa plánu, -pozná značky určujúce dominanty,
-vie pracovať s kompasom

Mapa, poloha, hlavné mesto, hranice, susedné štáty. Naša obec na mape SR.
Žilinský kraj.

Slovenská republika.

-pozná hlavné mesto Slovenska a jeho dominanty,
-určí polohu Slovenska,
-ukáže hranice SR, vymenuje susedné štáty,
-vie v akom kraji a obci žije

Život v rodine

Orientovať sa v príbuzenských vzťahoch v rodine, v najbližšom príbuzenstve.

Vzťahy v rodine.
Deľba práce.

-orientuje sa v príbuzenských vzťahoch v rodine, v najbližšom príbuzenstve,

Orientovať sa vo veku osôb.

Rodičia a deti.
Úcta k starobe.
Povinnosti a práva členov rodiny.

-pozná práva a povinnosti členov rodiny,
-orientuje sa vo veku osôb,

Poznať význam slov rodisko/bydlisko.

Rodisko a bydlisko.

-pozná svoje rodisko, terajšie bydlisko

Starat' sa primeraným spôsobom o domácnosť.

Vybavenie domácnosti.

-pozná prístroje, ktoré uľahčujú prácu v domácnosti,
-osvojí si základné postupy pri používaní elektrických a plynových spotrebičov,
-pozná telefónne číslo a postup pri ohlasovaní požiaru,
-vie správne telefonovať

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program	1		1		
Školský vzdelávací program	0		0		
spolu	1		1		

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti. Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade. Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebadôveru, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

UČEBNÉ OSNOVY: 5. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a hodnoty

PREDMET: Etická výchova

CIELE

- Získať pozitívne skúsenosti podporujúce sebadôveru a iniciatívu,
- osvojiť si základné komunikačné zručnosti,
- osvojiť si základy spoločenského správania,
- učiť sa pozitívne hodnotiť seba aj druhých,
- učiť sa riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch,
- oboznámiť sa so základnými pojmami súvisiacimi s ochranou prírody a životného prostredia.

OBSAH

Úvodná hodina Oboznámenie žiakov s obsahom predmetu etická výchova.

I. Verbálna a neverbálna komunikácia Spolupráca Zoznámenie sa medzi sebou.

Hry a aktivity podporujúce spoluprácu. Zrakový kontakt Uvedomiť si význam zrakového kontaktu. Hovoríme nielen slovami, ale aj očami, mimikou, výrazom tváre a pod. Snažíme sa odstrániť ľahostajný výraz tváre. Úsmev Uvedomiť si význam úsmevu. Urobiť rôzne úkony s úsmevom, tie isté bez úsmevu (poprosiť, poďakovať, prikázať, upozorniť niekoho a pod.). Pozdrav Pozdrav je prejavom úcty, priateľstva. Pozdravom nadväzujeme kontakt. K pozdravu patrí aj zrakový kontakt a úsmev. Podanie ruky – správny stisk ruky, trvanie stisku ruky. Oboznámenie sa so spoločenskými pravidlami pri podaní ruky – kto prvý podáva ruku, v pri akých príležitostiach sa podáva ruka a pod. Otázka a prosba Osvojiť si základné prvky komunikácie. Otázka – môže byť výzvou k priateľstvu, posolstvom druhého, že nás zaujíma on sám, to čo robí, čo si myslí. Prosba – vedieť milo, skromne poprosiť, ale bez zbytočného ponížovania seba samého. Poďakovanie a ospravedlnenie Osvojiť si základné prvky komunikácie. Poďakovať a ospravedlniť sa, sú základné podmienky ľudského spolunažívania. Ospravedlniť sa ak sme sa dopustili chyby. Rozhovor Vedieť začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Zreteľný zrakový kontakt, primeraný výraz tváre, postoj prijímania a vysielania – orientácia tela k partnerovi, primeraná vzdialenosť, pokoj, zdržiavanie sa nedeckých pohybov, neskákať druhému do reči. Počúvanie Precvičiť pozorné počúvanie. Poukázať na komunikačné chyby. Pri rozhovore udržiavať zrakový kontakt s partnerom. Pri rozhovore s viacerými ľuďmi pozeráť striedavo na všetkých členov skupiny (modelové situácie). Pravda a lož Rozlíšiť pravdu od lži. Zážitkovým spôsobom si uvedomiť negatívne dôsledky lži. Prečo je lož nesprávna, prečo ľudia klamú (modelové situácie).

II. Poznanie a pozitívne hodnotenie seba Hodnota a veľkosť človeka, úcta k ľudskej osobe. Úcta k človeku. Ujasniť nereálnosť a absurdnosť obrazu „hrdina“ vo vedecko-fantastických filmoch. Pozitívne sebahodnotenie Žiaci si uvedomujú a vážia vlastné pozitívne stránky. Sebaovládanie. Modelové situácie na sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie. Poznať svoje slabé a silné stránky Vedieť spracovať svoje zlyhania a chyby. „Aký som“ – sebaopoznávanie, ochota nechať sa poznať.

III. Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých Pozitívne hodnotiť druhých v bežných podmienkach. Pozitívne hodnotenie druhých vyjadriť prejavmi pozornosti. Vyjadriť uznanie a sympatie. Konkrétne vyjadriť vlastnosti dobrého priateľa. Uvedomiť si účinnosť pochvaly na sebe a iných. Vyslovovať a prijímať pochvaly druhých. Pozitívne hodnotenie druhých v „sťažných podmienkach“ Vedieť odpustiť, prekonať antipatiu. Zbavovať sa predsudkov (rasizmus, xenofóbia). Komunikovať otvorene, adresne. Vedieť vyjadriť a aj prijať kritiku a pochvalu. Dokázať vidieť na druhých pozitívne aj negatívne vlastnosti. Pozitívne hodnotiť udalosti aj ľudí.

IV. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch, iniciatíva Tvorivé myslenie žiakov Rozvíjanie predstavivosti a obrazotvornosti. Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť. Riešenie problémov Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov..

V. Etické aspekty ochrany prírody Životné prostredie Úcta ku všetkým formám života. Ekologická etika z pohľadu žiaka (ochrana prírody, zber odpadu, čistota ovzdušia a pod.).

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a hodnoty

PREDMET: Etická výchova

CIELE

– Osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie, – učiť sa obhájiť svoje práva a názory, – učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor, – chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny.

OBSAH

I. Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebavedomie. Prijatť sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe. Rovnakú šancu dávať iným.

II. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách. Opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny. Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

III. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity Nový vzťah k druhým. Nezávislosť a rešpektovanie, ponúkajúce a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti – prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách.

IV. Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine Hlbšie poznanie vlastnej rodiny – ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov. Uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny – byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym. Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

V. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi.

VI. Vzťah k starým, k chorým a k osobám so špecifickými potrebami Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

PROCES

Žiakov učíme poznávať samých seba, objavovať svoju identitu, preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Prehlbujú si svoju sexuálnu identitu. Rozvíjame u nich pozitívny postoj k postihnutým, chorým a k iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie.

Predmet: Matematika, MP, variant A

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program	4		4		
Školský vzdelávací program	1		1		
spolu	5		5		

UČEBNÉ OSNOVY: 5. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Matematika a práca s informáciami

PREDMET: Matematika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti.

Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch.

Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam

CIELE

– opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,

- vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla písomne, v obore do 100,
- riešiť slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
- vedieť sčítavať a odčítavať prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
- osvojiť si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedieť merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
- vedieť používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,
- pracovať s kružidlom.

Aritmetika

Opakovanie učiva zo 4.ročníka

Rozvíjajúce cele	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Prehliť učivo z predchádzajúceho ročníka	Numerácia v obore do 100. Sčítanie, odčítanie prirodzených čísel v obore do 100. Násobenie a delenie v obore do 30.	-dokáže sa orientovať v číselnom rade do 100 -porovnáva čísla -sčíta, odčíta, spamäti, bez prechodu cez základ, s prechodom cez základ -dokáže násobiť a deliť v obore do 30, vie vymenovať násobky čísel 1-3 -rieši jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie v obore do 100

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel písomne v obore do 100

Osvojiť si -písomné sčítanie a odčítanie v obore do 100 -príklady typu: $\begin{array}{r} 34 \\ 23 \end{array} \quad \begin{array}{r} 57 \\ -34 \end{array}$	Sčítanie bez prechodu cez základ v obore do 100. Odčítanie bez prechodu cez základ v obore do 100.	- dodržiava správny postup pri písomnom sčítaní a odčítaní - vie správne podpísať čísla pri písomnom sčítaní a odčítaní, - pozná rády čísel - jednotky, desiatky a stovky - vie urobiť písomný súčet a rozdiel podľa správneho postupu - dokáže skontrolovať výsledok pomocou skúšky správnosti - rieši slovné úlohy
-príklady typu: $\begin{array}{r} 47 \\ 35 \end{array} \quad \begin{array}{r} 82 \\ -35 \end{array}$	Sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ	
-riešenie slovných úloh		

Prirodzené čísla v obore do 1000

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 1000

Osvojiť si -počítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, čítanie a písanie číslíc v obore do 1000, rád čísel - tisícky, stovky, jednotky, usporiadanie, porovnávanie čísel, riešenie nerovnic, riešenie slovných úloh	Numerácia prirodzených čísel v obore do 1000	-pozná trojciferné čísla -vie písať trojciferné čísla podľa diktátu -doplňa čísla do číselného radu pomocou číselnej osi -dokáže určiť číslo pred a za, hneď pred a hneď za určeným číslom -porovnáva čísla do 1000 ($=, <, >$) -počíta po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky čísla 10 a 100 -vyhľadáva čísla menšie, väčšie na číselnej osi
--	--	---

Sčítať a odčítať čísla
v obore do 1000
písomne aj spamäti

Sčítanie a odčítanie
násobkov 100
Pripočítanie a odpočítanie
jednociferného
a dvojciferného čísla
k násobkom 100

-dokáže správne vyriešiť nerovnice a
slovné úlohy

-uplatňuje poznatky a techniku
z predchádzajúceho učiva
-počíta príklady typu: $300 + 400$, $700 - 400$
-vie vypočítať príklady typu: $300 + 4$, $300 + 34$, $304 - 4$, $334 - 34$
-vie riešiť príklady typu: $532 + 4$, $648 - 40$
-vie správne podpísať čísla pri písomnom
sčítaní a odčítaní
-samostatne rieši úlohy v pracovnom
zošite
-vie kontrolovať správnosť výsledkov
svojej práce pomocou skúšky správnosti

Násobenie a delenie v obore násobiliek

Utvrdiť si násobenie
a delenie v obore
násobiliek do 30

Opakovanie a prehĺbenie
násobenia a delenia v obore
násobiliek do 30

-chápe násobenie a delenie ako pomoc na
rýchlejšie riešenie praktických úloh
-vymenuje násobky čísel 1 – 3
-vie deliť a násobiť čísla do 30
-dokáže riešiť jednoduché úlohy
z praktického života
-pozná násobky čísel 4, 5, 6
-tvorenie a zápis príkladov v obore
násobiliek do 60
-dokáže spamäti riešiť príklady na
násobenie a delenie v obore do 60
-pomocou násobilky rieši jednoduché
slovné úlohy z praxe

Osvojiť si násobenie
a delenie v obore
násobiliek do 60.

Násobenie a delenie v obore
násobiliek do 60.

Geometria

Rozvíjajúce ciele
Upevniť vedomosti
o priamke a úsečke
zo 4. ročníka

Obsahový štandard
Jednotka dĺžky v cm,
meradlo, dĺžka úsečky

Očakávaný výstup
-pozná druhy meradiel a ich využitie
v praxi
-vie používať meradlo
-dokáže narysovať priamku pomocou
meradla
-rozlišuje priamku od úsečky
-dokáže vyznačovať body
-vie narysovať úsečku, vyznačiť body

Oboznámiť sa

Jednotka dĺžky dm, meradlo

-chápe rozdiely medzi jednotkami dĺžky

s jednotkami dĺžky dm, m	s dm stupnicou. Meradlo s m stupnicou. Premieňanie jednotiek dĺžky (m- dm, m- cm, dm- cm).	-orientuje sa v jednotkách dĺžky cm, dm, m -vie porovnať jednotky dĺžky, dokáže vyznačiť cm, dm a m na meradlách
Vedieť rýsovať a merať úsečky danej dĺžky	Meranie dĺžky úsečky, rýsovanie úsečky danej dĺžky Meranie úsečky s presnosťou na cm a dm Vytyčovanie úsečky v teréne a meranie dĺžky úsečky v m	-samostatne pracuje s meradlom -rozlišuje jednotky dĺžky cm, dm a m -meria úsečky rôznej dĺžky -rysuje úsečky danej dĺžky -meria strany rôznych geometrických tvarov -dokáže odmerať dĺžku predmetov v triede a v teréne rôznymi meradlami -vie používať meradlá na meranie dĺžky, šírky a hĺbky väčších predmetov -používa jednotku m -vie pracovať s meracím pásmom
Osvojiť si postup pri numerickom sčítaní a odčítaní dĺžok úsečiek	Numerický súčet a rozdiel dĺžok úsečiek	-dokáže sčítať a odčítať dĺžky úsečiek -vie urobiť matematický zápis a numerický výpočet, -sčíta dĺžky rôznych predmetov -odčíta dĺžky rôznych predmetov
Práca s kružidlom, rýsovanie kružnice. Naučiť sa používať kružidlo.	Rýsovanie kružnice pomocou kružidla. Vyznačenie stredu a polomeru kružnice	-získa praktickú zručnosť pri práci s kružidlom -vie správne manipulovať s kružidlom -rysuje kružnice rôznych veľkostí -je schopný vyznačiť stred a najst' polomer kružnice

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Matematika a práca s informáciami

PREDMET: Matematika

CIELE

- Opakovať a prehĺbiť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- osvojiť si násobenie a delenie mimo oboru násobilky,
- vedieť písomne násobiť trojciferné číslo jednociferným činiteľom,
- vedieť písomne deliť jednociferným deliteľom bez zvyšku,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do milióna,
- vedieť používať kalkulačku na sčítanie a odčítanie,
- osvojiť si jednoduché konštrukcie kružidlom,
- vedieť vyznačovať a rýsovať uhly,
- osvojiť si výpočet obvodu rovinných obrazcov.

OBSAH

ARITMETIKA

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky

Násobenie a delenie mimo oboru násobilky – písomne. Príklady typu:

$$3 \cdot 13 = 39 \qquad 2 \cdot 15 = 30$$

$$39 : 3 = 13 \qquad 30 : 2 = 15$$

Delenie so zvyškom

- násobok daného čísla, vyznačovanie na číselnej osi - pojmy – neúplný podiel, zvyšok - výpočet neúplného podielu, zápis formou $13 : 4 = 3$

1

- príklady na delenie so zvyškom v obore do 100

Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel do 10 000

1. Násobenie a delenie číslami 10, 100, 1 000, využitie na praktickom premieňaní jednotiek dĺžky, hmotnosti a objemu.
2. Písomné násobenie maximálne trojciferného čísla jednociferným činiteľom.
3. Písomné delenie jednociferným deliteľom bez zvyšku.

Číselný obor do milióna

1. Numerácia do milióna, porovnávanie čísel, zaokrúhľovanie čísel na desiatky a stovky.
2. Písomné sčítanie a odčítanie čísel do 100 000. Príklady typu: $235\,200$
 $- 15\,865$
3. Riešenie jednoduchých slovných úloh.
4. Používanie kalkulačky na sčítanie a odčítanie.

GEOMETRIA

Jednoduché konštrukcie kružidlom

1. Prenášanie, porovnávanie úsečiek, grafický súčet úsečiek, násobok úsečiek, stred úsečiek
2. Konštrukcie trojuholníka (z troch strán) pomocou kružidla.

Geometrické telesá

Popis základných vlastností – guľa, valec.

Uhol

1. Vyznačovanie a rysovanie uhla, popis uhla.
2. Pojmy – pravý uhol, priamy, ostrý, tupý uhol.
3. Precvičovanie na rovinných obrazcoch (štvorec, obdĺžnik, trojuholník).

Obvod rovinných obrazcov

1. Obvod trojuholníka. 2. Obvod obdĺžnika. 3. Obvod štvorca.

PROCES

Násobenie a delenie číslami 6 – 9 je pre žiakov náročnejšie. V čase preberania tohto učiva by mali mať žiaci osvojený algoritmus násobenia a delenia mimo oboru násobiliek.

Slovné úlohy vychádzajú z konkrétnych životných situácií. Pri ich riešení je potrebné naučiť žiaka rozlíšiť kľúčové slová, s ktorými je spojený konkrétny matematický postup. Riešenie slovnej úlohy obsahuje zápis, výpočet a odpoveď.

Žiakov učíme pracovať s bežnou kalkulačkou, ale učíme ich využívať aj kalkulačku v mobilnom telefóne.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program	1		1		
Školský vzdelávací program	0		0		
spolu	1		1		

UČEBNÉ OSNOVY: 5. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Matematika a práca s informáciami

PREDMET: Informatika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémov.

Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

CIELE:

- samostatne/s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
- samostatne/s pomocou pracovať s myšou,
- samostatne/s pomocou pracovať s klávesnicou,
- samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládateľnými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- e-maily posielat' a prijat',

- používať jednoduché zásady písania e-mailov, rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, náučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

Informatika

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Informácie okolo nás		
Ovládanie z akých častí sa skladá PC: monitor, klávesnica, myš, veža.	Oboznámenie sa s počítačom.	-použiť klávesnicu a myš, rozumieť skratke PC
Vytváranie jednoduchého textu, mazanie a ukladanie dokumentu, ukladanie informácií do súborov. Poznanie jednoduchých nástrojov na úpravu textu.	Textový dokument, čísla, znaky, slová vety, jednoduché formátovanie, textové efekty. Informácie o mne a mojej rodine.	- v predtlačnom formulári vyplniť základné údaje o sebe a svojej rodine, dodržiavať gramatické pravidlá, veľkosť a tvary písma
Komunikácia prostredníctvom IKT		
Oboznámenie sa s pojmami webový prehliadač, web, webová stránka, detské webové stránky, zásady bezpečného správania sa v prostredí internetu.	Webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe. Informácie o mojom bydlisku, okrese, kraji, vlasti.	- vie otvoriť webové stránky pre deti, informačné stránky: (www.cp.sk, www.mhd.sk , www.mapy.sk .)
Postupy a riešenie problémov		
Riešenie jednoduchých algoritmov v programovacom prostredí.	Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy.	-využíva elementárne príkazy v detskom programovacom jazyku -kreslí obrázky pomocou kresliaceho programu
Princípy fungovania IKT		
Používanie klávesnice a myši. Funkcie vybraných klávesov: Caps Lock, Shift, Enter, Del, Beckspace, Num Lock	Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica.	-nasmeruje myšou kurzor, použije v texte klávesy: Caps Lock, Shift, Enter, Del, Beckspace, Num Lock
Naučiť uložiť jednu stranu, vytlačiť dokument, jednu stranu, celý dokument.	Tlačiareň	-zoznámi sa s ikonkou tlačiareň, orientuje sa v prednastavení tlače, druhoch papiera a tlačiarň

Spúšťanie hudby, hier, vzdelávacie CD.	CD	-umiestni CD v PC, spustí CD, hudobné, výukové, hry, filmy
--	----	--

Uloženie informácií do súboru, otvorenie, opravy, zatvorenie a uloženie súboru.	Ukladanie informácií, súbor.	-vytvorí nový dokument, napíše, opraví a uloží informácie do súboru do PC, na disketu, na USB kľúč
---	------------------------------	--

Informačná spoločnosť

Poznať a požívať edukačné programy pre rôzne predmety.	Informačné technológie v škole.	-vie používať výukové CD na precvičenie učiva
--	---------------------------------	---

Hľadanie a využitie hier, hudby a filmov, ich stiahnutie a prezeranie s cieľom vhodného trávenia voľného času.	Voľný čas a IKT.	-vyberie stránky s hrami, orientuje sa na stránke s hrami, -vie vhodne vybrať hry, filmy a hudbu
--	------------------	---

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Matematika a práca s informáciami

PREDMET: Informatika

CIELE

- Zopakovať a rozšíriť poznatky zo šiesteho ročníka,
- získať základy algoritmickeho myslenia – príkazy v priamom režime,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vkladať klipart, wordart, upraviť text pomocou efektov,
- vedieť používať e- mail, Internet,
- vedieť vložiť, spustiť, vybrať CD,
- pracovať s multimediálnou informáciou – zvuk, video,
- vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt

OBSAH

Informácie okolo nás

Textový dokument, čísla a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty
Rozširovanie zručnosti v práci s textom, ukladanie klipartu, wordartu, upravovanie textu pomocou efektov, farieb. Estetická úprava textu.
Ukladanie textových a obrázkových informácií do súborov.

Samostatne s obrázkom pracovať a používať operácie – kopírovanie, prilepenie, otáčanie, prevrátenie.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Zdvorilosť pri komunikácii.

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií a obrázkov na Internete a ich správne použitie.

Výber vhodnej informácie, triedenie informácií. Práca s kľúčovým slovom.

Detské webové stránky, on-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.

Riešenie hlavolamov, bludiská, obrázkové stavebnice.

Využívanie geometrických tvarov. Práca s programom Skicár, LogoMotion.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie a precvičovanie rutinných činností ako aritmetické operácie, vybrané slová a iné.

Princípy fungovania IKT

Funkcie vybraných klávesov

Používanie Esc, Ctrl, Alt, Shift, Backspace, Enter, NumLock, CapsLock, Ctrl + c, Ctrl + v.

Tlačiareň

Zapínanie, vypínanie, vkladanie papiera, tlačenie textu, obrázka.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB- pamäťový kľúč.

Ukladanie informácií

Ukladanie informácií: súbor, meno súboru. Vytváranie priečinkov, ukladanie do priečinkov.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie edukačných programov a hier.

Bezpečnosť počítača, správne používanie hesiel.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

Pomocou edukačných programov využívame vedomosti žiakov z matematiky a slovenského jazyka. Pri práci s textom pracujeme najprv s hotovým krátkym textom a na ňom sa učia žiaci najprv pohybovať so šípkami a robiť jednoduchú úpravu.

Algoritmické úlohy orientujeme len na postupnosť jednoduchých príkazov v priamom režime. Žiaci môžu vo dvojiciach alebo v malej skupinke pracovať na malom, krátkom projekte, pri prezentovaní nejakej učebnej látky alebo zaujímavosti z učiva niektorého predmetu, kde využijú prácu s textom, obrázkom, grafikou (s pomocou učiteľa).

Nároky na prácu s PC sú u jednotlivých žiakov závislé od ich individuálnych schopností.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program	4		4		
Školský vzdelávací program	0		0		
spolu	4		4		

UČEBNÉ OSNOVY: 5. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a svet práce

PREDMET: Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávajú konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpano, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to

najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

CIELE

- upevňovať zručnosti získané v nižších ročníkoch,
- rozvíjať estetické cítenie,
- aktívne využívať voľný čas,
- vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zručnostiach,
- upevňovať pravidlá správneho stolovania,
- rozlišovať rôzne materiály, spoznávať ich vlastnosti, rozširovať a prehľbovať základné manuálne zručnosti pri práci s nimi,
- osvojiť si základné vedomosti a pracovné zručnosti pri pestovateľských prácach.

Pracovné vyučovanie

Sebaobslužné činnosti

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Vytvárať stereotyp pri základných hygienických návykoch.	Osobná hygiena.	-pozná dôležitosť osobnej hygieny pre zdravie človeka, pre spoločenské uplatnenie, -má hygienické návyky dennej hygieny tela, odevu, obuvi
	Ošetrovanie drobných poranení.	-vie dezinfikovať drobné poranenia, prekryť ranu, použiť obväzový materiál (rýchloobväz, obväz, vatú, elastický obväz)
Upevňovať pravidlá správneho stolovania.	Stolovanie.	-pozná význam pravidelného príjmu potravy a tekutín pre zdravý vývin ľudského organizmu -pozná dôležitosť zdravej výživy v detskom i dospelom veku, -pozná niekoľko spôsobov zdravej prípravy jedla, -vie prestrieť stôl pre rôzne denné i slávnostné príležitosti

Práce v dielni

Poznať základné informácie o výrobe papiera. Poznať druhy papiera. Poznať nástroje na prácu s papierom, kartónom.	Práce s papierom a kartónom.	-pozná základný materiál na výrobu papiera, -význam lesov a význam šetrenia, recyklácie papiera, -pozná a pomenuje druhy papiera, -vie merať, strihať, rezať a narezávať podľa pravítka, ohýbať, prebijať papier i kartón, -vie skladať zložitejšie skladačky, -dokáže vytvárať priestorové figúrky, papierové plastiky, -vie zošívajúť papier, kartón
Opakovať zručnosti z predchádzajúcich ročníkov, používať formičky, profilové šablóny, farbiť a lakovať výrobky. Pracovať s rozličnými modelovacími materiálmi.	Modelovanie.	-pozná rôzne modelovacie materiály, ich vlastnosti, -používa formičky i profilové šablóny, -modeluje podľa tematického zadania i podľa vlastnej fantázie, -dotvára výrobky pomocou iného drobného materiálu, -vie, ktoré modelovacie hmoty možno farbiť a lakovať
	Montážne a demontážne práce.	-zostavuje modely rôzneho stupňa obtiažnosti podľa predlohy, podľa zadanej témy, podľa vlastnej fantázie,

Zostavovať zložitejšie modely (i pohyblivé) z konštrukčných stavebníc.

-zostavuje priestorové modely z kartónu

Zostavovať priestorové modely z kartónu.

Práca s drevom.

-pozná názvy pracovných nástrojov na prácu s drevom a ich funkciu,
-vie rozlíšiť mäkké a tvrdé drevo,
-vie pracovať s mäkkým drevom,
-vie zatĺkať a vyberať klince,
-pozná základné úkony práce s tvrdým drevom

Poznať názvy pracovných nástrojov a ich funkciu.
Oboznámiť sa s mäkkým a tvrdým drevom.
Deliť, rezať, štiepať drevo.

Merat', upínať, rezať, orezávať, hladíť, vŕtať, spájať klincami, moriť mäkké drevo.

Práce s kovom.

-pracuje s drôtom podľa nákresu,
-vytvára figúrky,
-pracuje s plechovými pásikmi,
-vytvára figúrky z plechových pásikov

Pracovať s klincami.

Oboznámiť sa s rezaním a opracúvaním tvrdého dreva.

Práce z kože, koženky.

-vystriháva, vysekáva z koženky,
-reže koženku podľa kovového pravítka,
-zošívá kožu, koženku

Zdokonaľovanie sa v osvojených technikách.
Pracovať s drôtom podľa nákresu, vytvárať figúrky z drôtu, plechových pásikov.

Práce s rozličným materiálom.

Vystrihovanie, vysekávanie, rezanie materiálu podľa kovového pravítka, zošívanie kože, koženky.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín, osvojenie si zásad správneho zalievania rastlín . Siatie semien kvetín do debničiek.
Presádzanie izbových rastlín.

Ošetrovanie izbových rastlín.

-vie ošetrovať izbové rastliny,
-pozná zásady správneho zalievania kvetín,
-presádza izbové kvety

Oboznámenie sa s klíčením obilnín.
Osvojenie si základov a postupov prác pri pestovaní zemiakov.

Pestovanie zemiakov.

-pozná postup pri príprave pozemku, sadiva,
-vie sadiť a ošetrovať zemiaky

Pestovanie strukovín.

-pozná pestovanie strukovín- hrach, šošovica, fazuľa

Poznávanie pestovania strukovín. Oboznámenie sa hlavnými druhmi burín.	Buriny.	-pozná škodlivosť rôznych druhov burín pri pestovaní úžitkových plodín, -pozná niekoľko spôsobov boja proti burinám
Poznávanie rastlín pomocou herbára. Poznávanie zásad starostlivosti o okrasné kry.	Herbár. Starostlivosť o okrasné kry.	-poznávané rastliny vie ukladať do herbára -pozná zásady starostlivosti o okrasné kríky

Práce v domácnosti

Osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti.	Hygiena v domácnosti.	-osvojí si praktické činnosti pre udržiavanie hygieny v domácnosti
Získavanie zručností pre domáce práce, udržiavanie poriadku.	Ošetrovanie podlahových krytín.	-získa základné zručnosti pre domáce práce: umývanie rôznych druhov podláh, vysávanie
Získavanie základných znalostí o potravinách. Osvojiť si návyky na udržiavanie poriadku a hygieny v kuchyni.	Príprava pokrmov.	-pozná základné potraviny, -vie získať informácie o obsahu látok v potravinách, -urobí jednoduchý nákup, -pripraví raňajky, -vie uvariť jednoduchú polievku, -vie očistiť zeleninu a zemiaky, -dbá na bezpečnosť a hygienu pri práci v kuchyni
Osvojovanie si zručností v základných technikách šitia a ručných prác.	Šitie. Prišívanie. Plátanie. Háčkovanie	-zvládne základné stehy, -prišije gombík, rôzne spínačky, háčik -vie vykonať jednoduché opravy odevov -zvládne háčkovanie: krátky/dlhý stĺpik, retiazku

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a svet práce

PREDMET: Pracovné vyučovanie

CIELE

- Upevňovať vedomosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť urobiť záznam o pracovnom postupe,
- vedieť pracovať podľa výkresu,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci,
- oboznámiť sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami,
- oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Poučenie o kozmetike rúk a nôh. Starostlivosť o nechty.

Založenie domácej lekárničky.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Práce v dielni

Práce s papierom

Meranie, strihanie, rezanie, lepenie papiera a kartónu.

Príklady výrobkov: stojan na ceruzky, puzdro na ihlice, darčkové vrečko, leporelo.

Montážne a demontážne práce

Montáž a demontáž bicykla. Údržba bicykla.

Práce s drevom

Obrábanie dreva základnými technikami. Spájanie dreva klincami, skrutkami do dreva, plátovaním a glejením. Dlabanie.

Úprava povrchu výrobkov brúsením, hydrovoskovaním, leštením, morením, lakovaním.

Tmelenie, brúsenie výrobkov pred natieraním, natieranie farbou.

Čítanie jednoduchých výkresov, kreslenie jednoduchých náčrtov, obrysovanie materiálu.

Príklady výrobkov: podložka pod riad, sušiak na uteráky a utierky, polička na kvety, krmidlo pre vtáky, búdky, lopáriky, rám spájaný plátovaním, debničky, vešiak na kľúče.

Práce s kovom

Oboznamovanie sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami.

Obrysovanie, ohýbanie, pílenie, prebíjanie, nitovanie, spájanie skrutkami, maticou.

Úprava povrchu brúsením a lakovaním.

Rezanie pákovými nožnicami. Používanie raznice.

Príklady výrobkov: zvieratka podľa šablóny, menovka na záhony, štítky na kľúče, plechová škatuľka, chrániče na zveráky, háky.

Práce s plastami

Pokračovanie v práci s organickým sklom a novodurom. Ohýbanie.

Príklady výrobkov: škatuľky, ťažidlo, nôž na papier, ozdobný háčik, tabuľka k menovke, hračky.

Práce s kožou a koženkou

Meranie, rezanie, strihanie, prebíjanie, spájanie kože a koženky.

Príklady výrobkov: ozdobné prívesky, opasok, puzdrá.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Hygiena v domácnosti.

Umývanie okien a dverí.

Čistenie odevov a obuvi.

Príprava pokrmov

Polievky. Úprava pokrmov z ryže. Zeleninové šaláty.

Konzervovanie zeleniny sušením a solením.

Šitie

Spojovacie stehy (perličkový, základný).

Spájanie a začisťovanie látky. Prišitie pútka.

Oboznámenie sa so strihom na najjednoduchších príkladoch (posteľná bielizeň).

Šitie na stroji – rovné šitie.

Ozdobný steh – hladkovanie.

Príklady výrobkov: vankúšik, čelenka, pútka.

Pletenie

Pridávanie a uberanie.

Výrobok: jednoduché oblečenie.

Háčkovanie

Háčkovanie jednoduchého vzoru.

Výrobok: jednoduché oblečenie.

Pestovateľské práce

Úprava a spracovanie pôdy - rýľovanie, hrabanie. Úprava hriadok.

Zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín.

Siatie a sadenie plodín podľa priority kultivarov v regióne.

Príprava sadeníc – siatie, pikírovanie, presádzanie priesad.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie zeleniny.

Poznávanie škodcov a ochrana pred nimi.

Prirodzená ochrana a spolužitie rastlín.

Zber plodín, úprava pôdy po zbere, uskladnenie.

Úžitková záhrada na okne, balkóne, loggii.

Oboznamovanie sa s ošetrovaním ovocných stromov a kríkov.

Zber ovocia a uskladnenie.

Letničky, dvojročné rastliny, trvalky, skalničky.

Kvety na balkóne a loggii.

Izbové kvety, hydroponické pestovanie rastlín.

Viazanie a aranžovanie kvetín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Rysovanie rovnobežiek:

- manipulácia s rysovacími potrebami pri rysovaní rovnobežiek,
- základné vlastnosti rovnobežiek.

Kružnice, rysovanie kružníc:

- stred kružnice, priemer, polomer,
- kótovanie dier a kružníc.

PROCES

V pestovateľských prácach obsah učiva prispôbíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy. Nadväzujeme na dosiahnutú úroveň vedomostí a zručností zo 6.ročníka.

Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom.

Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

Žiakov vedieme k čistote pracovného prostredia, dbáme na to, aby po práci uložili náradie a materiál na určené miesto.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program	1		1		
Školský vzdelávací program	1		1		
spolu	2		2		

UČEBNÉ OSNOVY: 5. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Umenie a kultúra

PREDMET: Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia. Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života. Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej krásy, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka. Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

CIELE

- získané poznatky a výtvarné zručnosti z predchádzajúcich ročníkov ďalej zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať.
- rozširovať používanie farebnej škály miešaním základných farieb a učiť žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy vhodne používať.
- zdokonaľovať schopnosť kresby postavy a naučiť žiakov uplatniť ju v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia)

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostriedku a pod.. Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov. Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodnín vedieme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorňujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod. Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb.

Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.

Výtvarné materiály: tuš, rudka, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, časopisy, textil a iné.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka. Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív. Používať šablónu, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využívať pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbať na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňovať kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb.

Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batika. V priestorovom vytváraní uplatňujeme a dopĺňame poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočnosti. Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kaširovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).

Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí.

Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

PROCES

Postupne dopĺňame vedomosti žiakov v oblasti výtvarného umenia - maliarstva, sochárstva, architektúry, užitého umenia. Vychádzame z regionálnych možností.

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Umenie a kultúra

PREDMET: Výtvarná výchova

CIELE

- Zdokonaľovať, rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- rozvíjať zmyslové, rozumové a emocionálne poznávanie žiakov,
- kultivovať výtvarný prejav žiakov bez násilných zásahov do spontánnej detskej tvorby,
- prehľbovať vzťah k umeniu a prírode.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Znázorňovanie dejového celku v kompozíciách väčšieho formátu.

Postupné stupňovanie náročnosti na usporiadanie kompozičných prvkov.

Rozširovanie obzoru poznania detí v náuke o farbách – vlastnosti farieb a ich využitie.

Príklady námetov: zážitky z výletov, exkurzií, motív krajiny, postava v krajine, športové námety, školské aktivity, predstava o budúcom povolání.

Rozvíjanie priestorového videnia, cítenia a vyjadrovania vnímaním a pozorovaním priestorových útvarov a javov v prírode.

Nenásilné upriamovanie pozornosti na perspektívne zobrazovanie rotačných a hranatých telies a učenie žiakov ich zobrazovaniu.

Príklady námetov: námety čerpať z ľudovej tvorby – zobrazovanie hlinených nádob rôzneho tvaru a veľkosti, pomôcky v domácnosti, pracovné náradie, prírodniny, ľudská postava.

Výtvarné techniky: maľba (mokré a suché materiály), kolorovaná kresba uhl'om, kolorovaná perokresba, maľba na sklo. Grafické techniky – linoryt, tlač z kartónovej a textilnej koláže, suchá ihla (do kartónu).

Kresba (rudka, uhoľ, mäkká ceruzka), frotáž, textilná aplikácia.

Výtvarné materiály: volíme podľa výberu výtvarných techník

Práca s výtvarnými prostriedkami

Pri plošných dekoratívnych prácach uplatňujeme výtvarno – výrazové prostriedky grafických techník – línia, plocha (negatívna, pozitívna, štrukturovaná), využívame kontrast svetla a tmy vlastnosti farieb.

Príklady námetov: jednoduché návrhy na plagáty, návrhy na prestieranie, knižné prebaly, obrusy, dekoračné látky.

Výtvarné techniky: práce z kartónu (vystrihovanie, preklápanie, lepenie), konštrukčné práce z kartónových krabičiek (liekoviek) s výtvarným dotváraním priestoru, kašírovanie, modelovanie z hlíny, modulitu, cesta.

Výtvarný materiál: výber výtvarného materiálu určuje zvolená výtvarná technika.

Výtvarné umenie

Využívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží. Citlivo stupňujeme náročnosť výberu umeleckých a ďalších prostriedkov k besedám o umení. Krajina maľba – porovnanie tvorby M. Benku a M. Bazovského.

Figurálna kompozícia, postava v krajine – E. Fulla, Galanda, C. Majerník.

PROCES

Žiaci sa učia znázorňovať priestor na ploche a citlivo odstraňovať chyby v komponovaní typické pre mentálne postihnuté deti. (Prvky perspektívneho zobrazovania – členenie plochy na prvý, druhý a tretí plán – popredie, stredný plán – poradie, zmenšovanie prvkov v pozadí a pod.) Vytvárame symetrické a asymetrické kompozície. Žiaci poznávajú zákonitosti využitia písma v užitom umení.

Predmet: Hudobná výchova, MP, variant A

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program	1		1		
Školský vzdelávací program	0		0		
spolu	1		1		

UČEBNÉ OSNOVY: 5. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Umenie a kultúra

PREDMET: Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú asomatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov.

Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

- prehlbovať záujem o hudbu,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe

Hudobná výchova

Rozvíjajúce ciele	Obsahový štandard	Očakávaný výstup
Učenie sa piesní		
Rozvíjať hudobnosť žiakov spevom	Ľudové piesne: Čierne oči choďte spať, Po valašsky od zeme, Červený kachel, Pri Prešporke na Dunaji (podľa učebnice HUV pre 5. roč. ŠZŠ)	-spev kultivovaným hlasom -správna intonácia -správna rytmizácia
Vytvárať jednoduché nástrojové a pohybové sprievody k piesňam	Piesne pre deti od slovenských autorov	
Počúvanie piesní zamerané na rôzne žánre		
Vytvárať vzťah k hudbe.	kladný Počúvanie piesní: -regionálna ľudová tvorba, ľudové, tanečné,	-pozná a rozlišuje rôzne žánre -vie pohybom vyjadriť emócie -vie relaxovať pri hudbe
Poznať ľudové piesne, známe slovenské ľudové piesne, tanečné a populárne piesne 20. storočia	regionálne populárne 20. st., ľudové	-vníma prepojenie hudobnej a slovesnej kultúry
Vytvárať podmienky na emocionálne, prežívanie.		
Počúvanie piesní ako relaxácia.		
Počúvanie skladieb		
Rozoznávať hru hudobných nástrojov	sluchom Skladby pre deti od autorov: J. Letňan, E. Suchoň, A. Dvořák, W. A. Mozart, P. I. Čajkovskij,	-pozná 4 taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu -rozlišuje hru rozličných hudobných nástrojov -vie pomenovať smutnú, veselú,

B. Smetana

žartovnú, ráznu, slávnostnú (a pod.) melódiu

Hudobno-pohybové hry a tance

Osvojiť si detské Oblíbené a známe detské hudobno-pohybové hry, základné kroky tancov: polka, valčík...	-pozná detské hudobno-pohybové hry, základné tanečné kroky.
Pohybové stvárnenie najznámejších ľudových tancov.	-kultivovaný pohyb pri tanci - polka, valčík... -pomenuje a stvární najznámejšie ľudové tance -karičku, čardáš, odzemok

PROCES

V 5. ročníku žiaci spevom a nástrojovou hrou uskutočňujú rytmickú a melodickú hru na ozvenu a hudobný dialóg. Hru na rytmickú ozvenu sprevádzajú pohybom a hrou na telo. Rytmizujú texty rečovaniiek a vyčítaniiek, spievajú ich ako popevky na 2 - 3 tónoch.

Žiaci vnímajú 4- taktovú inštrumentálnu a vokálnu melódiu. Zrakom a sluchom sledujú jej pohyb v jednoduchom notovom zápise. Všímajú si, či sledovaná melódia je smutná, veselá, žartovná, rázna, slávnostná a pod. V inštrumentálnych skladbách rozlišujú hru rozličných hudobných nástrojov.

Žiakov usmerňujeme k intonačne čistému spevu piesní interpretovaných rytmicky správne, v ucelených speváckych frázach, s mäkkým nasadením tónu a jednoduchým odstupňovaním dynamiky (slabo - silno). Spev žiakov zjednocujeme podľa taktovacích pohybov učiteľa, najmä na nástup a ukončenie. K piesňam vytvárajú žiaci jednoduché nástrojové a pohybové sprievody.

V skladbách na počúvanie žiaci sluchom rozoznávajú hru rozličných hudobných nástrojov (napr. flauty, klarinetu, lesného rohu), hru dychového orchestra a cimbalovej hudby.

Pohybom stvárnajú najznámejšie ľudové tance (napr. karička, čardáš, odzemok).

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby.

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Umenie a kultúra

PREDMET: Hudobná výchova

CIELE

- Spievať osvojované piesne správne rytmicky a čisto intonačne v durovej a molovej tónine,
- poznávať dvojdielnosť a trojdielnosť melódie v piesňach a skladbách na počúvanie,
- vedieť rozoznať zvuk mužského speváckeho zboru,
- vedieť rozlišovať pieseň so sprievodom, zborovú scénu a melodrámu,
- prehľbovať schopnosť rozoznávať symfonický a dychový orchester, malý inštrumentálny súbor, hru jednotlivých známych nástrojov a nástrojových skupín.

OBSAH

Piesne na spev – Spievanky, spievanky (ľudová); Ej, zalužicky poľo (ľudová); Ide furman dolinou (ľudová); Trenčín, dolinečka (ľudová); Kysuca, Kysuca (ľudová); Išeu Macek do Mauacek (ľudová); Hej, keď ma šikovali (ľudová); Všetci ľudia povedajú (ľudová); Kázala mi mati (ľudová); Ach synku, synku (ľudová); Pieseň o jari (J. Matuška); Všetko sa chystá na zimu (S. Hochel)

Piesne a skladby na počúvanie

Spievajže si spievaj (ľudová); Zvoní, zvoní zvonček (M. Novák); Uspávanka, Keby som bol vtáčkom (M. Schneider-Trnavský); Hajulienky, haj (Z. Mikula); Marmurjeva (S. Stračina), Labula (M. Novák); Cigánsky barón (J. Straus); Humoreska (A. Dvořák); Zbojnícke tance (J. Cikker); Gopak z opery Soročinský jarmok (M. P. Musorgskij); Polky z lašských tancov (L. Janáček); Dieťa zaspáva (R. Schumann).

Hudobno-pohybové hry a tance

Sedemdesiat sukien mala (ľudová); Povedal mi jeden chlapec (ľudová); Tancovala a neznala (ľudová); Svätenie jari (M. Novák).

PROCES

V piesňach žiaci vyhľadávajú rozmanité rytmické útvary. Jednoduchým pohybom, spevom a nástrojovou hrou ich precvičujú a obmieňajú, sluchom ich porovnávajú a rozlišujú.

V ľudovej tanečnej hre vytvárajú jednoduchú pohybovú charakteristiku rozličných postáv. Osvojujú si tanečný krok polky a karičky. Rozvíjajú inštrumentálne sprievody piesní na melodických elementárnych nástrojoch pomocou päťtónového radu (e, d, c, g, a).

V tesnom spojení s osvojovanými skladbami získavajú prvé poznatky o A. Dvořákovi, M. Schneiderovi-Trnavskom a J. Cikkerovi.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program	2		2		
Školský vzdelávací program	1		1		
spolu	3		3		

UČEBNÉ OSNOVY: 5. ročník, MP, variant A,

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Zdravie a pohyb

PREDMET: Telesná a športová výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná a športová výchova v špeciálnej základnej školy sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

CIELE

- osvojiť si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier,
- upevniť zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
- osvojiť si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
- osvojiť si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie,
- získať elementárne zručnosti k účinnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

Telesná a športová výchova

Rozvíjajúce ciele

Obsahový štandard

Očakávaný výstup

Poradové cvičenia

Poznať základné povel, správne na ne reagovať pohybom, samostatne. Organizovať nástup žiakov, podať hlásenie učiteľovi pri nástupe na úvod vyučovacej hodiny.

-postoje
-obraty na mieste
-nástupové útvary družstva
-pochodové útvary družstva

-pozná základné povel,
-správne reaguje na zadaný povel pohybom,
-vie organizovať nástup žiakov, podať hlásenie

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

Osvojiť si prirodzené pohyby i špeciálne zručnosti. Prispievať k rozvoju všeobecnej vytrvalosti, dynamickej a výbušnej sily, rýchlosti jednotlivých pohybov, rovnováhy, pohyblivosti, pružnosti, ohybnosti a priestorovej orientácie a tým k dosiahnutiu optimálnej telesnej kondície a zvýšeniu telesnej zdatnosti.

-zásady správneho držania tela
-zásady správnej techniky pohybov
-cvičenia bez náčinia
-cvičenia s náčiním: s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou -cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m)
-rýchly beh na vzdialenosť 60m
-beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min
-prekážková dráha

-osvojí si zásady správneho držania tela,
-zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených kmitov a výdrží
-zvládne cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými činkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavičkou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m),
- zvládne rýchly beh na vzdialenosť 60 m, beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min., prekážkovú dráhu

Poskytovanie pomoci a záchranu.

-dokáže poskytnúť pomoc a záchranu

Drobné a prípravné pohybové hry

Osvojiť si pravidlá a organizáciu najtypickejších pohybových hier. Dodržiavanie pravidiel osvojených najpoužívanejších

Základné pravidlá pohybových hier. Zásady úrazovej zábrany. Drobné pohybové hry - bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.

-osvojí si organizáciu a pravidlá najtypickejších pohybových hier,
-dodržiava pravidlá pohybových hier,
-osvojí si pravidlá predchádzania úrazom,

pohybových hier.

Formovať kladné osobné vlastnosti a postoje pri hre.

Prípravné pohybové hry gymnastické, atletické, hravé.

Športová gymnastika

Osvojiť si špeciálne zručnosti. Rozvíjať koordináciu, dynamickú a výbušnú silu, rýchlosť pohybov, rovnováhu, pohyblivosť, pružnosť, ohybnosť a priestorovú orientáciu. Uplatňovanie estetického pohybového prejavu a správneho držania tela pri cvičení.

-kotúľ vpred
-kolíska vzad z rôznych postojov
-stoj na lopatkách
-stoj na rukách
-premet stranou
-skoky na mieste, skoky z miesta, preskoky
-odraz, výskok, zoskok
-cvičenia na debne
-cvičenia na trampolíne
-cvičenia na kladine vo výške 1 m
-rovnovážne polohy v postojoch
-jazda na bicykli

-zvládne kotúľ vpred, vzad, kolísku vzad
z rôznych postojov a polôh, stoj na lopatkách, stoj na rukách pri opore,
premet stranou (vľavo, vpravo), skoky na mieste, skoky z miesta, preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny),
-osvojí si odraz na skok jednoduchý, roznožku,
-prevedie výskok do vzporu drepno na debne
- zvládne cvičenie obratnosti a rovnováhy na trampolíne, výskoky, zoskoky,
-na kladine vo výške 1 m zvládne chôdzu so sprievodným pohybom paží, s obratmi, rovnovážne polohy v postojoch, priamy a prehnutý zoskok,
-zvláda pomalú a rýchlu jazdu na bicykli,

Rytmická gymnastika

Osvojiť si špeciálne zručnosti a schopnosti, ktoré vyplývajú zo stanoveného učiva. Prispieť k rozvoju všeobecnej koordinácie, pohyblivosti, pružnosti, ohybnosti, rovnováhy, zmyslu pre zmeny tempa, priestorovej orientácie a pohybového vyjadrenia rytmu, tempa a dynamiky hudobného sprievodu.

-technika cvičenia základných pohybov
-chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty
-princípy správneho držania tela
-tanečný krok - polka, valčík

-osvojí si techniku cvičenia základných pohybov,
-osvojí si rytmickú chôdzu, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov,
-zvláda techniku cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela
-osvojí si tanečné kroky polky, valčíka

Atletika

Rozvíjanie špeciálnych

-bežecká technika

- osvojí si bežeckú techniku,

pohybových zručností a schopností v behu, skoku do diaľky, do výšky, v hode loptičkou a granátom.

Upevňovanie zmyslu pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc.

-nízky a polovysoký štart
-beh na 60 m
-skok do diaľky, do výšky
-hod loptičkou 150 g - do diaľky, na cieľ
-hod granátom 350 g - do diaľky a na cieľ

- zvláda nízky a polovysoký štart,
- osvojí si techniku rýchleho behu na 60 m,
- primerane schopnostiam zvládne skok do diaľky, do výšky,
-zvládne hod loptičkou 150 g - do diaľky, na cieľ,
-hádže granátom 350 g - do diaľky, na cieľ

Športové hry

Osvojiť si pasívne znalosti pravidiel a terminológie futbalu. Nacvičovanie pohybových činností -prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, ľavou aj pravou nohou, vhadzovanie lopty, strel'ba z miesta a po vedení lopty - ľavou aj pravou nohou, vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím, chytanie lopty v základnom postoji.

Futbal

-osvojí si základné pravidlá a terminológiu futbalu,
-zvládne prihrávky, vhadzovanie, strel'bu z miesta i v pohybe,
-osvojí si chytanie lopty

Osvojiť si pasívne znalosti pravidiel a terminológie. Nacvičovanie pohybových činností -prihrávka vrchná, jednoruč, obojruč, trčením z miesta, na stojaceho alebo bežiaceho spoluhráča, strel'ba z krátkej vzdialenosti jednoruč, obojruč z miesta.

Basketbal

-osvojí si základné pravidlá a terminológiu hry,
-zvládne prihrávky na spoluhráča,
-zvládne strel'bu na kôš

Osvojovanie pravidiel prehadzovanej, vybijanej.

Prehadzovaná, vybijaná

-osvojí si základné pravidlá hry prehadzovaná, vybijaná

Cvičenia v prírode

Špecifické poznatky: ochrana a tvorba životného prostredia.

Zásady bezpečnosti pri

Pohybové činnosti:
-chôdza a beh v teréne - v pochodovom útvaru, v skupine, (dĺžka trasy 4 km),

-pozná základy ochrany a tvorby životného prostredia

-osvojí si zásady bezpečnosti pri turistike

turistike.	prekonávaním nízkych terénnych prekážok, lezenie, podliezanie, preliezanie.	-zvláda pohybové činnosti potrebné pre pohyb v prírode, pri turistike, -osvojí si rôzne spôsoby prekonávania prírodných prekážok, -zvláda cvičenia rovnováhy a dvíhanie predmetov, -dodržiava fair-play pri preťahovaní, pretláčaní vo dvojiciach, v skupine
Rozvíjať fyzické schopnosti pre rôzne pohybové činnosti pri cvičeniach v prírode.	-zdolávanie prírodných a umelých prekážok šplhaním, rúčkovaním, preliezaním, preskakovaním, -cvičenie rovnováhy na prírodných a umelých prekážkach zmenou polohy tela, chôdzou s obratmi, vyhýbaním vo dvojiciach, nosením (hádzaním a chytaním predmetov), -dvíhanie (prírodniny), -preťahovanie a pretláčanie.	-zvládne odhad vzdialenosti a výšok -dokáže ošetriť povrchové zranenie
Nacvičovať odhad vzdialenosti a odhad výšok.		
Precvičenie ošetrovania povrchového zranenia, dodržiavanie hygieny.	Odhad vzdialenosti do 100m a výšok do 10m.	
Pokračovanie v osvojovaní dopravných značiek a turistických značiek.	Ošetrovanie povrchového zranenia. Dopravné značky, riešenie dopravných situácií pri presune na stanovištiach.	-pozná základné dopravné i turistické značky, -pozná zásady presunu skupiny po komunikáciách i v prírode

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Zdravie a pohyb

PREDMET: Telesná a športová výchova

CIELE

- Rozvíjať aktivitu žiakov, - osvojiť si pohybové zručnosti, základné športové disciplíny a základy telovýchovného názvoslovia, - uvedomele dodržiavať disciplínu a tak prispievať k vyššej efektívnosti vyučovacích hodín, - mať pozitívny vzťah ku kondičným cvičeniam, uvedomele ich využívať i v čase mimo vyučovania v spontánnej, alebo organizovanej pohybovej aktivite, - dodržiavať pravidlá a bezpečnosť pri pohybových hrách.

OBSAH

Poradové cvičenia

- Osvojenie si poradových povelov a povelovej techniky. - Vytváranie nástupových a pochodových útvarov. - Hlásenie žiaka.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenie s náčiním i bez náčinia, relaxačné, zábavné cvičenia. - Rozvíjanie brušného a hrudného dýchania. - Rozvoj obratnosti, rovnováhy. - Chôdza, beh, lezenie, plazenie, podliezanie, vystupovanie, zostupovanie, skákanie. - Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín a trupu. - Preťahovanie, pretláčanie. - Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

- Akrobacia. - Viacnásobný kotúľ. - Kotúľ vpred na vyvýšenej podložke, na vyvýšenú podložku, z vyvýšenej podložky. - Kotúľ vzad s obmenami. - Stoj na hlave. - Prípravné cvičenia a stoj na rukách s dopomocou, preskoky (koza, debna, kôň, stôl). - Roznožka, skrčka.

- Preskok s oddialeným mostíkom.

Kladina – výška 1 m

- Obmeny chôdze, chôdza sprevádzaná pohybmi paží, obraty, zmeny polôh tela.

Šplh

- Šplh s prírazom. - Súhrnné cvičenia, húpanie na lane.

Trampolínka

- Skoky s obratmi, skrčmo, prehnuto.

Rytmická gymnastika a tanec

- Krok prísuný, cvalový a poskočný v ľudovom tanci. - Chôdza, beh, poskoky, skoky a obraty na jednoduché hudobné rytmy. - Jednoduchý krajový tanec v 2/4 takte. - Atletika - Vysoký štart. - Beh. - Stupňovanie rovinky. - Beh na 60 m. - Nízky štart z blokov. - Vytrvalostný beh (dievčatá – 400 m, chlapci – 600 m)

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo so závesom zo skráteného rozbehu.

Skok do výšky

- Skok technikou „nožničky“. - Prípravné techniky pre skok technikou obkročmo flop.

Hod loptičkou

- Hod z krátkeho rozbehu. - Hod loptičkou na výkon.

Plná lopta

- Pohybové hry a súťaže s hádzaním plnej lopty.

Prekážkový beh

- Beh cez čiaru a nízke prekážky.

Štafetový beh

- Držanie kolíka, chôdza, beh s kolíkom.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Prihrávky a chytanie lopty na mieste, v pohybe. - Dribling na mieste v pohybe. - Strelba z krátkej vzdialenosti, strelba trestných bodov. - Hra s upravenými pravidlami minibasketbalu a minihádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami minifutbalu.

Volejbal

- Prípravné hry a cvičenia s údermi, s odbíjaním, s odbíjaním ľahkej lopty, prehadzovaná. - Odbíjanie a prihrávka obojruč zdola. - Odbíjanie a prihrávka obojruč zvrchu. - Odbíjanie cez sieť.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne. - Plán obce, terénu. - Mapa, turistické značky. - Kompas. - Orientácia v cestovnom poriadku. - Prenášanie raneného, prvá pomoc.

Pešia turistika

- Chôdza podľa plánu. - Terénne hry.

Cykloturistika

- Jazda na vozovke, jazda v skupine, predchádzanie na bicykli. - Jazda z kopca, do kopca. - Prechádzanie zúženým miestom.

Odporúčame plavecký výcvik, lyžiarsky výcvik, korčuľovanie (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať.

Vhodným výberom pohybových hier zámerne rozvíjame pohybové schopnosti a zdokonaľujeme niektoré pohybové činnosti žiakov. Zaradenie pohybových hier do vyučovacej hodiny spájame s osvojovaním vybraných poznatkov.

Predmet: Fyzika, MP, variant A

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program			1		
Školský vzdelávací program			0		
spolu			1		

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a príroda

PREDMET: FYZIKA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.

Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonštračnou metódou, pri ktorej sa žiaci učia slovne opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.

Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumievať sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok.

CIELE

- Porozumieť základným fyzikálnym javom v bezprostrednom okolí žiakov,
- vedieť rozlišovať tuhé, kvapalné a plynné telesá,
- vedieť odmerať dĺžku, hmotnosť a objem telesa, urobiť zápis nameraných hodnôt,
- vedieť overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti telies,
- vedieť merať v určitých časových intervaloch teplotu a zaznamenať ju do tabuľky,
- nadobudnúť schopnosť pracovať v tíme,
- osvojiť si vybrané metódy práce a súbor činností, ako je pozorovanie a meranie vybraných fyzikálnych veličín.

OBSAH

Vlastnosti látok a telies

Telesá z tuhých, kvapalných a plynných látok. Látka a teleso.

Vlastnosti tuhých telies – krehkosť, tvrdosť, pružnosť, tvárnosť.

Merateľné vlastnosti telies: hmotnosť, váhy, váženie, jednotky hmotnosti - 1kg, 1g, 1t.

Dĺžka, meradlá dĺžky, meranie dĺžkovým meradlom, jednotky dĺžky – 1m, 1cm, 1mm, 1km.
Meranie dĺžky nepravidelných telies, odhad dĺžky.

Objem, odmerný valec, meranie objemu geometricky nepravidelných telies, jednotky objemu
l, 1ml.

Vlastnosti kvapalín – nestlačiteľnosť, tekutosť.

Tlak v kvapalinách. Využitie takmer nestlačiteľnosti kvapalín v praxi.

Nadľahčovanie telies v kvapalinách, plávanie, vznášanie a potápanie sa telies v kvapalinách.

Vlastnosti plynov – stlačiteľnosť, rozpínanosť, tekutosť plynov.

Nadľahčovanie telies v plynach. Vzduch, atmosféra, tlak v plynach. Znečisťovanie vzduchu.

Teplota, premeny skupenstva látok

Tuhé, kvapalné a plynné skupenstvo látok.

Meranie teploty, teplomer, Celziova stupnica, jednotka teploty °C.

Meranie teploty a času, jednotka času 1s, 1min, 1h.

Premena vody na paru

Vyparovanie, podmienky vyparovania. Var.

Meranie teploty a času v priebehu varu vody, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Skvapalňovanie (kondenzácia)

Podmienky skvapalňovania. Vznik rosy a dažďa. Kolobeh vody v prírode.

Kyslé dažde a ich vplyv na prírodu.

Topenie a tuhnutie

Premena ľadu na vodu a vody na ľad. Tuhnutie. Topenie.

Meranie teploty a času v priebehu topenia ľadu, záznam nameraných hodnôt do tabuľky.

Meteorologické pozorovanie

Pozorovanie a predpoveď počasia.

Meteorologická stanica.

Zriadenie meteorologickej stanice, meranie teploty a objemu zrážok, zisťovanie prítomnosti nečistôt v zrážkach a v ovzduší. Zisťovanie smeru vetra. Záznam pozorovaní a nameraných hodnôt teploty, objemu zrážok, smeru vetra.

PROCES

Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov.

Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumievať sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

Predmet: Biológia, MP, variant A

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program			1		
Školský vzdelávací program			0		
spolu			1		

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a príroda

PREDMET: BIOLÓGIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo biológie nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede. Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi. Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus. Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov. Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

CIELE

- Poznať živočíchy, rastliny a iné organizmy v závislosti od prostredia, v ktorom žijú,
- poznať vzájomné vzťahy medzi organizmami a ich prostredím,
- učiť sa poznávať najznámejších predstaviteľov živočíchov, rastlín a iných organizmov
- oboznámiť sa s ochranou a tvorbou životného prostredia.

OBSAH

Príroda a jej prírodné deje

Rozmanitosť a život organizmov.

Hlavné skupiny organizmov v prírode, ich znaky – baktérie, huby, rastliny, živočíchy.

Životné prostredie, jeho vplyv na živé organizmy.

Voda ako životné prostredie

Závislosť organizmov od prostredia, v ktorom žijú.

Význam vody pre život rastlín, živočíchov a človeka.

Zdroje znečisťovania vôd. Ochrana vôd, najmä zdrojov pitnej vody.

Živočíchy a rastliny stojatých vôd – močiarov, jazier, rybníkov a nádrží.

Rastliny stojatých vôd: pálka úzkolistá, lekno biele, žaburinka menšia.

Živočíchy stojatých vôd: kapor obyčajný, mlok veľký, korytnačka bahenná, pijavica lekárska, larvy komárov.

Živočíchy tečúcich vôd: pstruh potočný, štika obyčajná, ostriež riečny, rak riečny.

Rastliny a živočíchy brehov vôd. Najčastejšie rastliny: vrba biela, jelša lepkavá, záružlie močiarna, nezábudka močiarna.

Živočíchy: ondatra pižmová, kačica divá, užovka obyčajná, skokan hnedý, vážka ploská, komár piskľavý.

Chránené živočíchy: rosnička zelená, bocian biely.

Pozorovanie predstaviteľov rastlín a živočíchov vo vodnom prostredí a pri vode v najbližšom okolí.

Les – spoločenstvo organizmov

Vzťahy medzi živými organizmami a životným prostredím v lese.

Les – hospodársky významné spoločenstvo organizmov.

Lesné dreviny: ihličnaté, listnaté, stromy a kríky.

Byliny: papraď samčia, jahoda lesná, machy, lišajníky, liečivé byliny.

Lesné živočíchy: srna hôrna, ropucha krátkonohá, ďateľ veľký, vretenica obyčajná, lykožrút smrekový a iné, v lese žijúce organizmy.

Huby: jedovaté (muchotrávka zelená), nejedlé (hríb satanský), jedlé (hríb dubový).

Potravné vzťahy medzi organizmami – potravné reťazce.

Význam lesov, ich ochrana.

Pozorovanie v lese, poznávanie niektorých živočíchov, rastlín a iných organizmov žijúcich v lese.

Vysokohorská vegetácia

Význam a ochrana vysokohorskej vegetácie.

Charakteristickí predstavitelia rastlín (machy, lišajníky, kosodrevina, borievka nízka, plesnivec alpský) a živočíchov (kamzík vrchovský, svišť horský, orol skalný).

Lúky a pasienky – spoločenstvo organizmov

Ošetrovanie lúk a pasienkov, zúrodňovanie – ich význam.

Vzájomný vzťah medzi rastlinami a živočíchmi.

Rastliny: trávy, ďatelina lúčna, lúčne kvety.

Živočíchy: ovca domáca, tur domáci, jašterica obyčajná, koník lúčny, lienka veľká, motýle, ovad hovädzí.

Polia

Pôda a jej význam pre človeka.

Starostlivosť o pôdu. Ochrana pôdy.

Hospodársky významné rastliny: obilniny, okopaniny, olejnin, krmoviny.

Buriny – vlčí mak a iné.

Biologická ochrana rastlín, chemická ochrana rastlín – ich význam.

Živočíchy polí: zajac poľný, hraboš poľný, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný, svrček poľný.

Škodcovia: pásavka zemiaková, krtonôžka obyčajná.

Záhrady a sady

Vzťah medzi rastlinami a živočíchmi v spoločenstve záhrad a sadov, ich význam pre človeka.

Záhrady a sady v rôznych ročných obdobiach.

Pestovanie rastlín a starostlivosť o ne v rôznych ročných obdobiach.

Zelenina, ovocné stromy, kry a byliny; okrasné stromy, kry a kvety – jednoročné, dvojročné trvalky.

Najčastejšie živočíchy: krt obyčajný, jež bledý, hrdlička záhradná, drozd čierny, sýkorka veľká, vrabec domový, škorec obyčajný, mlynárik kapustový, chrúst obyčajný, obalovač jablčný, slimák záhradný, dážďovka obyčajná.

Opel'ovače: včela medonosná, čmeľ zemný.

PROCES

Nadväzujeme na poznatky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch vo vlastivede. Učia sa poznávať vzájomné vzťahy medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím. Vyučovanie biológie realizujeme najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia prostredníctvom vychádzok a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou žiakov.

Predmet: DEJEPIS, MP, variant A

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program			1		
Školský vzdelávací program			0		
spolu			1		

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a spoločnosť

PREDMET: DEJEPIS

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov. Vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre.

Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrohistorických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

CIELE

- Vytvoriť elementárne historické predstavy žiakov,
- poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín so zameraním na pokrok,
- naučiť žiaka pracovať s učebnicou,
- naučiť žiaka čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,
- vedieť využívať názorný materiál, „čítať obrázky“, časové priamky.

OBSAH

15. storočie

Objavy v 15. stor. ich vplyv na rozvoj hospodárstva.

Renesančné kultúrne pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

16. storočie

Život šľachty a poddaných v 16. storočí.

Turecké nájazdy do Uhorska.

Bratislava – hlavné mesto Uhorska.

Bitka pri Moháči.

Roľnícke a banícke povstania v Uhorsku.

Vznik habsburskej monarchie.

17. storočie

Náboženské vojny

J. A. Komenský.

18. storočie

J. Jánošík – symbol boja za slobodu a spravodlivosť.

Baroková kultúra a jej pamiatky na Slovensku, najmä vo vlastnom regióne.

Protihabsburské povstavenie

Habsburgovci-Mária Terézia, Jozef II

Slovenskí osvietenci

Vznik a vývoj manufaktúr.

Začiatok nového veku pre naše národy – národné obrodenie

19. storočie

Rozvoj dopravy

Postavenie Slovákov v Uhorsku.

Slovenské národné obrodenie a jeho vývoj.

A. Bernolák a bernolákovci.

E. Štúr a štúrovci. Vytvorenie spisovného slovenského jazyka a rozvoj kultúry.

Revolučný rok 1848 v našich dejinách.

Memorandum slovenského národa a Matica slovenská, slovenské národné školstvo.

Vznik Rakúsko – Uhorska.

PROCES

Na vyučovacích hodinách dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaniu o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

Predmet: Geografia, MP, variant A

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program			1		
Školský vzdelávací program			0		
spolu			1		

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a spoločnosť

PREDMET: GEOGRAFIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V predmete geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede. Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete. Súčasťou vyučovania zemepisu je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote. V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia.

Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplnujúce zdroje informácií.

CIELE

- Získať základné poznatky o postavení Zeme v slnečnej sústave,
- informatívne vedieť základné pojmy, ktorými sú označené objekty vesmíru,
- osvojiť si základné informácie o Európe,
- vedieť sa orientovať na mape Európy,
- naučiť sa pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

Zem a jej zobrazenie

Tvar a veľkosť Zeme.

Glóbus ako zobrazenie Zeme.

Základné pohyby Zeme.

Vesmír – Slnečná sústava. Výskum vesmíru. Kozmonautika.

Mapa zemských pologúl. Svetadiely, oceány.

Určovanie polohy na mape podľa svetových strán.

Európa ako svetadiel

Európa – poloha, členitosť, povrch.

Podnebie a vodstvo Európy.

Obyvateľstvo, štáty Európy.

SR – jej poloha v Európe.

Hranice, naši susedia.

Európske štáty.

Stredná Európa: Česko, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko, Švajčiarsko, Nemecko.

Východná Európa: Ukrajina, Bielorusko, Rusko.

Západná Európa: Veľká Británia, Írsko, Francúzsko, Holandsko, Belgicko.

Južná Európa: Španielsko, Portugalsko, Taliansko.

Juhovýchodná Európa: Grécko, Slovinsko, Chorvátsko a bývalé štáty Juhoslávie, Albánsko, Moldavsko, Rumunsko a Bulharsko.

Severná Európa: Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, Lotyšsko, Litva, Estónsko.

Najmenšie štáty v Európe: Lichtenštajnsko, Andorra, Malta, Vatikán, Luxembursko, Monako.

PROCES

Žiakov vedieme k získaniu zručnosti pracovať s mapami a vyvodzovať z nich základné charakteristiky zobrazovaného územia. Učíme ich chápať odlišnosti a tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami.

V rámci vyučovania venujeme dostatočný priestor práci s mapami a ďalšími doplňujúcimi informáciami. Žiakom prezentujeme aj informácie, ktoré pomáhajú žiakom získať vzťah k predmetu.

Predmet: Občianska náuka, MP, variant A

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program			1		
Školský vzdelávací program			0		
spolu			1		

UČEBNÉ OSNOVY: 7. ročník, MP, variant A

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a spoločnosť

PREDMET: OBČIANSKA NÁUKA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vede žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život.

Občianska náuka prináša žiakovi základné právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostane. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov. Najvyššie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

CIELE

- Poznať funkciu rodiny a školy,
- upevniť u žiakov elementárne mravné postoje, hygienické a kultúrne návyky,
- oboznámiť žiakov so zásadami dopravnej disciplíny a bezpečnostných opatrení,
- ovplyvňovať poznanie a konanie žiakov v duchu demokracie, humanizmu a morálky.

OBSAH

Život v spoločnosti

Rodina

Význam rodiny pre mladého človeka a pre štát.

Kto tvorí rodinu (mama, otec, súrodenci, starí rodičia, širšia rodina – príbuzní).

Rodičia a deti, vzťahy medzi nimi. Správanie sa v rodine – úcta, porozumenie, vzájomná pomoc. Sviatky a významné udalosti v rodine.

Škola

Škola ako súčasť moderného človeka. Poslanie školy, funkcie školy.

Ako sa učiť, narábať s vedomosťami.

Správanie sa v škole – školský poriadok.

Základy spoločenského styku

Ako by sa mal správať každý človek doma a na verejnosti; pozdrav, oslovenie, predstavenie sa, kultúrne správanie na verejnosti (na ulici, v obchode, v dopravnom prostriedku, na pošte, u lekára, na návšteve, na kultúrnom predstavení).

Starostlivosť o vlastné zdravie, prevencia ochorenia a úrazu

Osobná hygiena a jej význam v prevencii ochorenia.

Ochrana pred infekčnými a civilizačnými ochoreniami.

Škodlivosť fajčenia, alkoholizmu a drog pre mladého človeka, boj proti ich požívaniu, negatívny príklad dospelých. Nebezpečenstvo AIDS.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť na cestách, cesta do a zo školy, orientácia okolo domu, školy, v obci či meste.

Dodržiavanie dopravných predpisov pre chodcov a cyklistov.

Charakterové a mravné hodnoty človeka

Vytváranie dobrých medziľudských vzťahov v rodine a na verejnosti.

Základné mravné hodnoty – úcta k sebe a k druhým ľuďom, čestnosť, statočnosť, spravodlivosť, pravdivosť, pracovitnosť, láska k vlasti a ich uplatňovanie v živote človeka.

Charakter človeka – kladné a záporné vlastnosti človeka, vplyv rodiny a spoločnosti na charakterové vlastnosti človeka. Vplyv výchovy a sebavýchovy na charakter človeka.

Zmysel života – spolužitie ľudí na zásadách spolupráce a tolerancie (schopnosť rozumieť druhým ľuďom, dobre s nimi vychádzať).

Štúdium, práca, rodina, oddych.

PROCES

Pri vyučovaní občianskej náuky uplatňujeme väzby výchovy a vzdelávania, spájame teoretické poznatky s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Oboznamujeme žiakov s normami spoločenského správania a ich uplatňovaním v bežnom živote.

ŠVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

Cieľom výchovno-vzdelávacieho procesu v B variante ŠZŠ je vybaviť žiakov základnými poznatkami a praktickými zručnosťami, ktoré im umožňujú zapojiť sa do spoločenského života.

Obsah výchovno-vzdelávacej práce je zameraný predovšetkým na plnenie výchovných úloh a rozvoj motorických zručností.

Vzdelávacie úlohy sú zahrnuté v zložke rozumová výchova. V priebehu dochádzky do školy sa žiaci v B variante naučia čítať s porozumením a prepisovať ľahké texty. Oboznámia sa s vyplňaním sprievodky na balík, naučia sa písať pozdrav a blahoželanie. Poznajú svoje meno, priezvisko, adresu bydliska a dátum narodenia. Vyučovanie počtov má vybaviť žiakov takými vedomosťami a zručnosťami, ktoré prispievajú k ich začleneniu do bežného života. Počtové príklady vychádzajú z dennej praxe. Pri ich riešení žiaci v prípade potreby využívajú názorné pomôcky, prípadne počítajú s kalkulačkou. Numerické počítanie je prostriedkom na riešenie praktických príkladov zo života. Nezastupiteľné miesto vo vzdelávaní zaujímajú didaktické hry. V zložke vecné učenie sa žiaci oboznámia s pojmami a poznatkami, ktoré prispievajú k ich orientácii v okolitom svete. Rozvíjanie reči sa vyučuje na nižšom a strednom stupni 1 hodinu týždenne. Ide v ňom o nadobúdanie a rozširovanie slovnej zásoby, zmenšovanie rozdielu medzi pasívnym a aktívnym slovníkom. Rečová výchova ako významný socializačný prvok sa musí prelínať celým výchovno-vzdelávacím procesom.

Zmyslová výchova tvorí súčasť všestranného rozvoja žiakov a vytvára predpoklady pre získavanie ďalších vedomostí a zručností.

Estetická výchova je súčasťou rozvoja harmonickej osobnosti. Obsahuje výtvarnú, hudobnú výchovu a hudobno-pohybovú výchovu. Cieľom estetickej výchovy okrem osvojovania si výtvarných a hudobných zručností je vedenie žiakov k vyjadrovaniu vlastných pocitov, vnímaniu krásy a starostlivosti o estetické prostredie.

Pre žiakov B variantu má mimoriadny význam pracovná a telesná výchova. Maximálny rozvoj pohybových zručností je predpokladom uplatnenia žiakov v živote.

V telesnej výchove sa žiaci vedú najmä k prirodzeným pohybom, ktoré tvoria náplň kondičných cvičení. Zoznamujú sa so základmi akrobatických cvičení, osvojujú si niektoré prvky atletických disciplín a kolektívnych hier. Spojením pohybu s hudbou je podporovaná plynulosť a ľahkosť pohybov.

Pracovná výchova je zameraná predovšetkým na zvládnutie sebaobsluhy, základov šitia, varenia a upratovania v domácnosti. Náplň pracovného vyučovania je utváraná tak, aby nielen rozvíjala motoriku a prispievala k utváraniu pracovných zručností žiakov, ale bola aj prípravou pre budúce pracovné začlenenie.

Rečovú výchovu odporúčame realizovať tak, že logopéd individuálne pracuje s jednotlivými žiakmi a vychovávateľ súčasne pracuje s ostatnými žiakmi. Logopéd uplatňuje reedukačné, kompenzačné a rehabilitačné metódy a postupy logopedickej starostlivosti podľa potrieb žiakov.

U mentálne postihnutých žiakov má mimoriadny význam utváranie pevného systému návykov, ktorými sa do určitej miery nahrádzajú nedostatky intelektových schopností. Pri utváraní návykov je potrebné dbať na každodenné opakovanie a sústavné praktické precvičovanie požadovaných úloh. Návyky sú základom pre stále uvedomejšie správanie sa a konanie. Žiaci sa učia hodnotiť zmenené podmienky a podľa toho primerane reagovať na situáciu. Dôslednosť a jednota výchovného pôsobenia školy a rodiny je jedným z najdôležitejších predpokladov dobrých výsledkov pôsobenia školy.

Predmet: Slovenský jazyk, MP, variant B

Časová dotácia

Slovenský jazyk a literatúra	5. ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program					3	
Školský vzdelávací program					1	
Spolu					4	

UČEBNÉ OSNOVY: 9. ročník, MP , variant B

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Jazyk a komunikácia

PREDMET: Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet **slovenský jazyk a literatúra** je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.

Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavovať taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť. Nie je záväzná učiteľ žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena. Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu. Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zvierka, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností. Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

CIELE

Vedieť opísať a prepísať ľahký text, - správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách, - učiť sa písať správne predložky a spojky, - vedieť o sebe podať základné informácie formuláciou jednoduchej vety, - naučiť sa čítať ľahké texty s porozumením, - naučiť sa (s pomocou) reprodukovať dej jednoduchej rozprávky.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova Čítanie tlačeného a písaného textu. Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu. Čítanie detských kníh a časopisov.

Sloh

Utvrdenie písania vlastného mena, mien rodičov, súrodencov, dátumu narodenia, adresy svojho bydliska; ústne vyjadrenie týchto informácií formuláciou jednoduchej vety. Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky. Ústny a písomný opis jednoduchého predmetu. Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv. Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku. Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov.

Písanie

Precvičenie a utvrdenie písmen dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V. Precvičenie a utvrdenie písania krátkej a dlhej samohlásky v slovách. Písanie predložky a spojky ako samostatného slova. Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu. Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.

PROCES

So žiakmi utvrdzujeme správne písanie slov, dbáme na to, aby nevynechávali v slove písmená, neprehadzovali poradie písmen v slove. Často zaraďujeme precvičovanie súvislého jazykového prejavu žiakov. Snažíme sa v rámci mentálnych možností žiakov o rozvoj ich rečovej kultúry. Podľa možností školy zúčastniť sa so žiakmi divadelného a filmového predstavenia.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej aj „RKS“) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči. Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru. Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie. Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. (Lechta - Matuška, 1995) U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený. Obsah predmetu RKS je rámcový. Postupujeme v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy). Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len RUP) vo vzdelávacom programe pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím. Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou (ich reč nie je zrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci), sa odporúča okrem predmetu RKS zaradiť aj voliteľný predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch.

CIEĽ

Hlavným cieľom predmetu RKS v ŠZŠ je podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti jednotlivých žiakov je primerané úrovni rozvinutia poznávacích, psycho-motorických, citových a vôľových predpokladov a schopností.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto ciele aj obsah predmetu musia mať širší záber a orientujú sa na celý komplex dorozumievacieho procesu. V každodennej komunikácii sa navzájom podmieňujú a prelínajú jednotlivé jazykové roviny a spôsoby komunikácie, preto ich nasledovné členenie je skôr teoretické. Má však zámer usporiadať ciele, obsah a činnosti smerujúce k rozvíjaniu komunikačnej schopnosti do systému. Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti detí s mentálnym postihnutím stredného stupňa je prioritou obsahová stránka.

Obsah a ciele rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka

Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.

Porozumenie reči Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera. Rozvíjanie expresívnej reči Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozhovor Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom. Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok. Modelové hry, dramatizácia. Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii

Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov. Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.) Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktílnym vnemom a pod.) Zovšeobecňovanie pojmov. Kľúčové slová. Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou. Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

Rozvíjať jazykový cit,

Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane syntaktické a morfologické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka). schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, dopĺňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Foneticko-fonologická rovina jazyka

Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištingtívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka. Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť. Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy

Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív) Cieľ Obsah Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností. Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie

Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov. Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).

Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.

Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase

Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia Serialita (návrik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjať motorické schopnosti

Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonografortmiky.

Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti

Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu predmetu RKS aj: Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Obrázkové (maľované) čítanie. Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry. Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej stanici a pod. Zameriavame sa na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote. U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK). Pri príprave činností pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť odporúčame spolupracovať s logopédom, sledovať odbornú literatúru a odporúčané internetové zdroje, prípadne možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti komunikácie detí a žiakov s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program					3
Školský vzdelávací program					0
spolu					3

UČEBNÉ OSNOVY: 9. ročník, MP, variant B

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a príroda

PREDMET: Vecné učenie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať rozdiel v spôsobe nakupovania v obchode s predavačkou a v samoobsluže,
  - vedieť nakúpiť tovar, zistiť cenu výrobku, požiadať o tovar – s pomocou,
  - vedieť opísať ťažkosti pri bežnom ochorení,
  - poznať zásady správania sa v dopravnom prostriedku,
  - vedieť sa bez/s pomocou s orientovať v priestore zdravotného strediska.

OBSAH

Nakupovanie Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne. Nakupovanie základných potravín Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny. Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín. Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky. Nakupovanie základných hygienických potrieb Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi. Nakupovanie odevov a obuvi Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie.

Služby Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba. Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo.

Zdravie a choroba Pojmy zdravie a choroba. Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny. Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice. Angína, chrípka – prejavy ochorenia. Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín. Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov.

U lekára Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár. Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia. Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne. Liečenie pacienta v domácnosti. Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchranej služby.

Dopravné prostriedky Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov. Miesto čakania na dopravný prostriedok - stanica, zastávka. Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času.

Pravidlá správanie sa v dopravných prostriedkoch. Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska.

Na pošte Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí. Požiadanie o pomoc. Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností.

V banke Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi. Sporenie, usparená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou. Osobný účet, platobná karta, bankomat. Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností.

Naša vlasť Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna. Prezident Slovenskej republiky. Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky.

Návšteva v ZOO Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá.

Využívanie voľného času Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika.

Prázdniny, dovolenka Striedanie práce a odpočinku. Aktívny a pasívny oddych. Najznámejšie rekreačné miesta. Pohľadnica z dovolenky.

PROCES

Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s nakupovaním potravín a drogistického tovaru v malom obchode, supermarkete, hypermarkete. Prakticky sa učia orientovať s nákupným vozíkom v regáloch. Oboznamujeme ich s obmedzenou trvanlivosťou potravín, ktorá je vyznačená na obale. Za pomoci učiteľa nakupujú 3 – 5 položiek tovaru, v závislosti od schopností žiakov. Prostredníctvom didaktickej hry nacvičujeme správanie sa počas čakania na dopravný prostriedok na zastávke, na stanici a pravidlá správania sa v dopravnom prostriedku. Podľa miestnych možností v rámci vychádzok oboznámime žiakov s reálnym prostredím zdravotného strediska, lekárne, pošty, banky, čistiarne, autobusovej alebo železničnej stanice.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program					1
Školský vzdelávací program					0
spolu					1

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti. Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade. Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebedôveru, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

UČEBNÉ OSNOVY: 9. ročník, MP, variant B

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a hodnoty

PREDMET: Etická výchova

CIELE

- Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
- prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu v rámci ich individuálnych schopností,
- upozorniť žiakov na ponuku k rozličným typom závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.

OBSAH

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec
Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov. Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby. Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov. Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl Povedomie vlastnej hodnoty. Skromnosť (opak neprimeraného sebaoceňovania), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach. Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi. Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť. Čistota zmýšľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom. Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych. Veselosť. Sebaovládanie.

Ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život Fajčenie, alkohol, omamné látky. Konzumný a nezodpovedný sex. Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie. Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmédiálne vplyvy Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne). Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.

390

Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka. Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt. Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa. Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie. Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí). Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Zameriame sa na utvrdenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa rozprávať so žiakmi o ich problémoch a zaujať k nim prosociálne postoje. Pri preberaní témy „Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život“ primeraným spôsobom k chápaniu žiakov ich upozorňujeme na možné riziko zneužitia ich dôvery zo strany cudzích ľudí. Náročnosť témy „Masmédiálne vplyvy“ prispôbíme rozumových schopnostiam žiakov.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program					3
Školský vzdelávací program					1
spolu					4

UČEBNÉ OSNOVY: 9. ročník, MP, variant B

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Matematika a práca s informáciami

PREDMET: Matematika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie

žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie. Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- Poznať číselný rad do 100 a orientovať sa v ňom,
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100
- s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- pochopiť pojem párne a nepárne číslo,
- vedieť pomenovať meracie prostriedky,
- vedieť určovať čas.

OBSAH

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100. Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100. Príklady typu: $20 + 40$, $80 -$

30 , $35 + 20$, $73 - 30$. Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo s pomocou kalkulačky). Upevňovanie učiva o určovaní času (celé hodiny a polhodiny). Manipulácia s peniazmi - počítanie s bankovkami a mincami. Vysvetlenie pojmov – párne a nepárne čísla. Praktické meranie (metre, centimetre, litre) a váženie (kilogramy). Polovica, štvrtina, tretina aj so zápisom $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$. Využitie kalkulačky pri praktických úlohách. Rysovanie čiar, meranie dĺžky.

PROCES

Matematické výpočty a merania majú vychádzať z praktického života žiakov. Snažíme sa, aby žiaci zvládli sami výpočty s jednoduchou kalkulačkou. Pri praktickom meraní sa žiaci učia používať osobnú váhu a kuchynskú váhu, zapísať nameranú hodnotu. Učíme ich poznať svoju hmotnosť a výšku.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program					5
Školský vzdelávací program					0
spolu					5

UČEBNÉ OSNOVY: 9. ročník, MP, variant B

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Človek a svet práce

PREDMET: Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

CIELE

- Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
- upevniť zručnosti pri prácach v domácnosti,
- upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom, poznať názov a funkciu niektorých pracovných nástrojov,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela.
Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s úpravou odevu.

Práce v domácnosti Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín. Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC. Ručné pranie a pranie v automatickej práčke. Sušenie a žehlenie bielizne a odevov. Krájanie a natieranie chleba, sendviča, vianočky. Čistenie, krájanie a úprava zeleniny na tanieri. Príprava obložených chlebičkov, servírovanie. Stolovanie, prestieranie. Hygiena v kuchyni. Čistenie umývadlového odtoku. Umývanie, utieranie a odkladanie riadu. Ručné kuchynské strojčky - ich obsluha a údržba. Nákupy, uskladňovanie potravín. Varenie: čaj, mlieko, kakao, biela káva. Vajíčko natvrdo a namätko, praženica. Polievky z polotovarov, zeleninová polievka. Zemiaková kaša, krupicová kaša, puding. Jednoduché jedlá: cestoviny s tvarohom alebo makom, špagety so syrom a kečupom, palacinky a parené buchty z polotovaru. Šitie: zdokonaľovanie sa v prišívaní gombíka, pútka a patentky. Stehovanie látky, začisťovací steh. Predný a zadný steh. Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov. Štopkanie a zašívanie dier. Našívanie a nažehľovanie záplat a aplikácií. Precvičovanie ošetrovania rany, význam lekárničky.

Práce v dielni Práce s drobným materiálom Kombinované práce s použitím rôznych materiálov. Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi. Práce s papierom a kartónom Rozlišovanie rôznych druhov papiera vizuálne, hmatom, ohýbaním. Poučenie o výrobe papiera.

Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce. Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare, vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie. Používanie obkresľovacích šablón. Skladanie, ohýbanie, zošívanie, lepenie papiera, výroba ozdôb a rôznych predmetov. Jednoduchšie kartonážne práce (meranie, strihanie, ohýbanie). Balenie predmetov do darčekového papiera. Farebné papierové mozaiky.

Práce s drevom Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov s dôrazom na presnosť práce. Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva. Vítanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom. Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu. Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov (pilník, vrták, kladivo, píla, skrutkovač). Montážne a demontážne práce Zostavovanie modelov z konštrukčných (kovových i plastových) stavebníc. Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok. Zostavovanie priestorových modelov z kartónových vystrihovačiek.

Pestovateľské práce Ošetrovanie izbových rastlín, presádzanie rastlín. Príprava pôdy na výsev zeleniny, úprava hriadok. Siatie / sadenie plodín podľa miestnych podmienok. Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie, prihnojovanie. Zber plodín a ich uskladnenie. Úprava pôdy po zbere.

PROCES

Zameriavame sa na získanie praktických zručností, potrebných v každodennom živote, najmä v oblasti sebaobsluhy a prác v domácnosti. Náročnosť prípravy teplých jedál prispôbujeme schopnostiam jednotlivých žiakov. Práce v dielni a pestovateľské práce realizujeme podľa podmienok a možností školy a s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov. Žiaci sa oboznamujú so všetkými činnosťami aspoň orientačne.

Predmet: Informatika, MP, variant B

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program					1
Školský vzdelávací program					0
spolu					1

UČEBNÉ OSNOVY: 9. ročník, MP, variant B

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Matematika a práca s informáciami

PREDMET: Informatika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory.

CIELE

- Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov.

OBSAH

Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie. Ovládanie jednoduchej hry: - pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou. Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti: - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu- používanie nástroja výplň a výber farby, tvary, - kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora,- používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka. Práca v textovom editore: - orientácia na klávesnici v poli písmen a číslíc, poznávanie funkcie klávesov Enter a Backspace. Práca s edukačným programom: - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov, - na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné, - pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Žiaci pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Upevňujeme orientáciu vpravo – vľavo. Vopred pripravený obrázok z geometrických tvarov žiaci vyfarbujú pomocou nástroja výplň a výber farby, neskôr učíme žiakov tvoriť obrázok pomocou geometrických tvarov, zároveň tvary pomenujú, spočítajú – uplatňujeme využívanie medzipredmetových vzťahov. Naďalej používame edukačné programy uvedené v 7. ročníku. V textovom editore sa učia napísať svoje meno, priezvisko a adresu samostatne alebo s pomocou.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program					1
Školský vzdelávací program					1
spolu					2

UČEBNÉ OSNOVY: 9. ročník, MP, variant B

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Umenie a kultúra

PREDMET: Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality,
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

CIELE

- Vedieť rozlišovať, porovnávať a pomenovať línie, farby, tvary, objekty a uplatniť ich
- podľa svojich schopností vo svojej plošnej i priestorovej tvorbe,
- zobrazovať tvary úžitkových predmetov,
- rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,

- vedieť vnímať a hodnotiť vlastnú tvorbu i tvorbu iných,
- vedieť prezentovať výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka) - Veci, ktoré slúžia človeku. Pozorovanie a zobrazovanie tvarov úžitkových predmetov, kresba a farebné vyjadrenie predmetov, ich funkčnosť. - Portrét – zachytenie výrazu tváre, vyjadrenie nálady.

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a masťný pastel) - Správne komponovanie a zobrazovanie priestoru, rozvíjanie citu pre priestor. - Hry s líniami a farbami.

Plošné a priestorové práce - Kombinovanie rôznych materiálov pri vytváraní kompozičných celkov. - Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník. - Dekoratívne práce zamerané na ľudové umenie v súvislosti s kultúrou bývania a odievania, jednoduchá ornamentálna kresba a výplň plochy podľa šablón.

Modelovanie (hlina, plastelína, modulit, sadra) - Náhrdelník, náramok rôznych veľkostí a farieb. - Modelovanie dvoj a trojrozmernej plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov.

PROCES

Námety čerpáme napríklad z vecného učenia a slovenského jazyka. Vyberáme námety, v ktorých môžu žiaci vychádzať zo svojich skúseností a predstáv. Na ich vyjadrenie si volia postupy a prostriedky s pomocou učiteľa. Naďalej oboznamujeme žiakov s ukázkami ilustrácií z kníh pre deti. Zameriavame sa na portréty a zachytenie výrazu tváre.

Predmet: Hudobná výchova, MP, variant B

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program					1
Školský vzdelávací program					0
spolu					1

UČEBNÉ OSNOVY: 9. ročník, MP, variant B

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Umenie a kultúra

PREDMET: Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

CIELE

- Prehľbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
- prehľbovať čistotu kolektívneho spevu,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie Orffovho inštrumentária, reprodukovanie dvojdobého a trojdobého taktu spevom, pohybom a nástrojovou hrou.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne – Prešporská kasáreň; Keď si chorý, milý synku – D. Kardoš; Tam okolo Levoči; To tá Heľpa; Snehuliačik – M. Novák; Spievanky, spievanky; Kázala mi mati; Pieseň o jari – J. Matuška a iné.

Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni. Rozlišovanie melódie a spevu. Rozoznávanie zvukov klavíra, huslí, bubna a trúbky v skladbách na počúvanie.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Poznávanie valčíka v tanečných skladbách. Základy tanečných krokov valčíka.

PROCES

Vo všetkých hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov. Učíme ich sústredene počúvať krátke inštrumentálne a vokálne skladby a zameriavať pozornosť na niektorý výrazný prvok počúvanej skladby. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu ako prostriedku psychickej a fyzickej relaxácie a aktivizácie.

CIELE

- viesť žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu,
- rozvíjať zmysel pre rytmus,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku žiakov,
- rozvíjať sluchové vnímanie pri počúvaní skladieb,
- oboznámiť žiakov s hudobnými nástrojmi.

OBSAH

Rytmické cvičenia, rozlišovanie výšky tónov, rozlišovanie rytmu jednoduchej melódie.

Detské ľudové a umelé piesne (Pod horou, pod horou; Zelená sa bučina; Sláviček; Fúkaj, fúkaj fujavica; Vitaj nám, stromček náš; Sniežik sa nám chumelí; Poznáte zajka?; Červený kachel' a iné).

Počúvanie skladieb s vyhranenou spoločenskou funkciou (uspávanka, pochod).

Poznávanie hudobných nástrojov: klavír, husle.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance.

PROCES

Učíme žiakov tvoriť ľahký tón, hospodárne dýchať, zreteľne vyslovovať a čisto intonovať.

V hudobných činnostiach vychádzame z individuálnych schopností žiakov.

V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk klavíra, huslí.

Ľudové hudobno-pohybové hry žiaci nacvičujú v súlade so základným charakterom hudby, nejde o presný nácvik ľudových tancov. Výber piesní na spev a piesní na počúvanie možno doplniť regionálnou hudbou alebo hudbou podľa výberu učiteľa.

Časová dotácia

ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Štátny vzdelávací program					2
Školský vzdelávací program					1
spolu					3

UČEBNÉ OSNOVY: 9. ročník, MP, variant B

VZDELÁVACIA OBLASŤ: Zdravie a pohyb

PREDMET: Telesná a športová výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná a športová výchova v špeciálnej základnej školy sledujú dosiahnutie optimálneho

telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmiernovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionality, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

Telesná výchova je zameraná na dosiahnutie čo najvyššieho stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a otužilosti. Vedie aj k pestovaniu hygienických návykov, dobrému vzťahu k práci a športu. Učiteľ upravuje obsah tematických celkov vzhľadom na telesné postihnutie žiakov.

Ciele telesnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,

- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
  - turistika, resp. aj plávanie.

CIELE

- Dosiagnúť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
- pozitívne vnímať športové hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- vedieť prijímať a dodržiavať pravidlá kolektívu.

OBSAH

Zdravotné cviky Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela. Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania. Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.

Kondičné a koordinačné cvičenia Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov. Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva. Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím.

Základy gymnastických cvičení Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano). Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, plná lopta, šatka).

Sezónne činnosti Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy. Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Rytmická gymnastika Tanečná a štylizovaná chôdza, beh, poskoky so zameraním na správne a estetické držanie tela. Pohybová improvizácia na hudobné motívy. Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov. Základy ľudových tancov – karička, mazúrka.

Základy športových hier Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej. Možnosť zaradovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.

Atletika Beh na krátke a dlhé trate. Skok do diaľky a do výšky. Hod kriketovou loptičkou.

PROCES

V rámci kompenzačných cvičení zaradujeme relaxačné, natáhovacie a napínacie cvičenia, ciele posilňovacie cvičenia, cvičenia na uvoľnenie kĺbov a vytvárania správnych pohybových stereotypov, dychové cvičenia. Ich výber prispôbujeme individuálnym možnostiam žiakov. V rytmickej gymnastike dbáme na zladenie pohybov, chôdze, behu, poskokov s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.